

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİKLERİ
İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ
(VAN İLİ ÖRNEĞİ)

Sümeyye BİREL

Yüksek Lisans Tezi

VAN - 2010

Van, 2020

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİKLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (VAN İLİ ÖRNEĞİ)

Sümeyye BİREL

2020

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİKLERİ İLE YAŞAM
DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(VAN İLİ ÖRNEĞİ)

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN OCCUPATIONAL
BURNOUT AND THE LIFE SATISFACTION OF MUSIC TEACHERS
(EXAMPLE OF VAN CITY)

Sümeyye BİREL

Prof.Dr. Serap YÜKRÜK

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2020

KABUL VE ONAY

Sümeyye BİREL tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlikleri ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Van İli Örneği)” başlıklı bu çalışma, .../.../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri
(Danışman)

Başkanı

Prof. Dr. Serap YÜKRÜK

imza

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Hüseyin YÜKRÜK

imza

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN

imza

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

Öz

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerini tespit etmek, ayrıca bu iki kavramın aralarında ilişki olup olmadığını saptamaktır. Bu doğrultuda araştırmada, model olarak genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler, Maslach “Mesleki Tükenmişlik Envanteri”, Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) “Yaşam Doyum Ölçeği” ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2019 - 2020 eğitim öğretim yılında Van ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem ise, 2019 - 2020 eğitim öğretim yılında Van ili Edremit, İpekyolu ve Tuşba merkez ilçelerinde görev yapan ve ankete yanıt veren 94 müzik öğretmeninden oluşmaktadır.

Verilerin çözümlenmesinde, Mann-Whitney U testi, One Way ANOVA testi ve Spearman's rho korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmada yapılan tüm analizlerde, istatistiksel anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir.

Araştırma sonucunda, çeşitli değişkenlere göre her iki ölçeğin bazı maddelerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna ek olarak, duygusal tükenme ve duyarsızlaşma ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu, kişisel başarı ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında ise anlamlı bir ilişkiye rastlanmadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: yaşam doyumu, mesleki tükenmişlik, müzik eğitimi, müzik öğretmeni

Abstract

The aim of this research is to identify occupational burnout levels and life satisfaction levels of music teachers. It is also aimed to determine whether these two concepts are related or not. In this regard, the relational screening model, which is one of the general screening models, was used as a model in the research.

The data used in the study was obtained through the Maslach "Occupational Burnout Inventory", the Diener, Emmons, Larsen and Griffin (1985) "life satisfaction scale" and the "Personal Information Form" created by the researcher.

The circle of research consists of music teachers working in public schools under the Ministry of National Education in Van province in the 2019 - 2020 academic year. The sample consists of 94 music teachers working in Edremit, İpekyolu and Tusba which are the central districts of Van province in the 2019-2020 academic year.

In analyzing the data, Mann-Whitney U test, One Way ANOVA test and Spearman's rho correlation analysis were performed. In all analyzes made in the research, statistical significance level was accepted as ($p < 0,05$).

As a result of the research, significant differences were found in some items of both scales according to various variables. In addition, it was determined that there was a low negative relationship between emotional exhaustion and depersonalization mean scores and life satisfaction mean scores, and no significant relationship was found between personal achievement mean scores and life satisfaction mean scores.

Keywords: life satisfaction, occupational burnout, music education, music teacher

Teşekkür

Lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca, okul içinde ve dışında desteğini hissettiğim, tez danışmanım Prof. Dr. Serap YÜKRÜK' e ve hocam Prof. Dr. Hüseyin YÜKRÜK' e, ayrıca tez savunmamda bulunan ve önerileriyle araştırmama katkı sağlayan sayın Prof. Dr. Şebnem YILDIRIM ORHAN' a teşekkür ediyorum. Hayatımın her aşamasında olduğu gibi, tezimin analizlerinde ve rapor haline getirilmesinde bana destek olan sevgili eşim Dr. Abdullah Semih BİREL' e ve bu süreçteki tatlı afacanlıklarıyla beni neşelendiren biricik kızım İlkısu Elif BİREL' e teşekkür ediyorum. Ayrıca, çocukları için her türlü fedakârlığı yapan biricik babam Türkmen SAYAR' a, sevgi, dua ve desteğiyle bu günlere gelmemde çok emeği olan annem Seher SAYAR' a ve kardeşlerime teşekkür ediyorum.

Sümeyye BİREL

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
Tablolar Dizini.....	vi
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	ix
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Araştırma Problemi.....	2
Sayıltılar.....	3
Sınırlılıklar.....	3
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	4
Tükenmişlik.....	4
Tükenmişliğe Etki Eden Faktörler.....	7
Öğretmenlerde Tükenmişlik.....	9
Yaşam Doyumu.....	10
İlgili Araştırmalar.....	11
Bölüm 3 Yöntem.....	22
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	22
Veri Toplama Süreci.....	23
Veri Toplama Araçları.....	23
Verilerin Analizi.....	26
Bölüm 4 Bulgular ve Sonuç.....	28
Bulgular.....	28
Mesleki Tükenmişlik Envanterinin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Bulguları.....	28

Yaşam Doyumu Ölçeğinin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Bulguları	47
Maslach Tükenmişlik Envanteri İle Yaşam Doyum Ölçeği Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular	53
Sonuçlar ve Tartışma	55
Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	55
İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	57
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	59
Tartışma.....	59
Bölüm 5 Öneriler	61
Öneriler	61
Kaynaklar	63
EK-A: Kişisel Bilgi Formu	66
EK-B: Maslach Tükenmişlik Envanteri.....	67
EK-C: Genel Yaşam Doyum Ölçeği.....	68
EK-Ç: Çalışma İzni	69
EK-D: Etik Beyanı.....	70
EK-C: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu.....	71

Tablolar Dizini

Tablo 3.1 Müzik Öğretmenlerinin Merkez İlçelere Göre Dağılımları	22
Tablo 3.2 Çeşitli Değişkenlere göre sıklık ve yüzde dağılımı	22
Tablo 3.3 Maslach Tükenmişlik Ölçeğine İlişkin Değişkenlerin ortalama, standart hata ve standart sapma dağılımları	24
Tablo 3.4 Yaşam Doyumu Ölçeğine İlişkin Değişkenlerin ortalama, standart hata ve standart sapma dağılımları	26
Tablo 4.1 Duygusal Tükenme Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları	28
Tablo 4.2 Kişisel Başarı Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları	29
Tablo 4.3 Duyarsızlaşma Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları	29
Tablo 4.4 Duygusal Tükenme Boyutunun Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	30
Tablo 4.5 Duygusal Tükenme Boyutunun Hangi Yaş Gruplarına Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları	31
Tablo 4.6 Yaş Gruplarına Göre Duygusal Tükenme Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	32
Tablo 4.7 Kişisel Başarı Boyutunun Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	32
Tablo 4.8 Kişisel Başarı Boyutunun Hangi Yaş Gruplarına Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları	33
Tablo 4.9 Yaş Gruplarına Göre Kişisel Başarı Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	34
Tablo 4.10 Duyarsızlaşma Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları	35
Tablo 4.11 Yaş Gruplarına Göre Duyarsızlaşma Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	36
Tablo 4.12 Duygusal Tükenme Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları	36
Tablo 4.13 Kişisel Başarı Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları...	37
Tablo 4.14 Duyarsızlaşma Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları .	38

Tablo 4.15 <i>Duygusal Tükenme Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları</i>	38
Tablo 4.16 <i>Kişisel Başarı Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları</i>	39
Tablo 4.17 <i>Duyarsızlaşma Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları</i>	39
Tablo 4.18 <i>Duygusal Tükenme Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları</i>	40
Tablo 4.19 <i>Duygusal Tükenme Boyutunun Hangi Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları</i>	40
Tablo 4.20 <i>Mesleki Kıdeme Göre Duygusal Tükenme Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri</i>	41
Tablo 4.21 <i>Kişisel Başarı Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları</i>	42
Tablo 4.22 <i>Kişisel Başarı Boyutunun Hangi Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları</i>	43
Tablo 4.23 <i>Mesleki Kıdeme Göre Kişisel Başarı Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri</i>	43
Tablo 4.24 <i>Duyarsızlaşma Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları</i>	44
Tablo 4.25 <i>Mesleki Kıdeme Göre Duyarsızlaşma Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri</i>	44
Tablo 4.26 <i>Duygusal Tükenme Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları</i>	45
Tablo 4.27 <i>Kişisel Başarı Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları</i>	46
Tablo 4.28 <i>Duyarsızlaşma Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları</i>	46
Tablo 4.29 <i>Yaşam Doyumu Puanlarının Cinsiyete Göre U- Testi Sonuçları</i>	47
Tablo 4.30 <i>Yaşam Doyumu Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları</i>	47
Tablo 4.31 <i>Yaşam Doyumu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları</i>	48
Tablo 4.32 <i>Yaş Gruplarına Göre Yaşam Doyumu Puanlarının Betimsel İstatistikleri</i>	49
Tablo 4.33 <i>Yaşam Doyumu Puanlarının Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları</i>	50

Tablo 4.34 Yaşam Doyumu Puanlarının Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları	50
Tablo 4.35 Yaşam Doyumu Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları	51
Tablo 4.36 Mesleki Kıdeme Göre Yaşam Doyumu Puanlarının Betimsel İstatistikleri.....	51
Tablo 4.37 Yaşam Doyumu Ölçeğinin Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları	52
Tablo 4.38 Duygusal Tükenme Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları.....	53
Tablo 4.39 Kişisel Başarı Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları	53
Tablo 4.40 Duyarsızlaşma Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları.....	54

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

DT: Duygusal Tükenme

DY: Duyarsızlaşma

KB: Kişisel Başarı

YD: Yaşam Doyumu

KO: Kareler Ortalaması

KT: Kareler Toplamı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

N: Kişi Sayısı

Ort: Ortalama

p: Anlamlılık Düzeyi

r: Korelasyon Katsayısı

S: Standart Sapma

Sd: Serbestlik Derecesi

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

Bölüm 1

Giriş

Nörobilim alanında yapılan araştırmalar mutlu insanların daha üretken, daha becerikli, daha yaratıcı ve işlerinde daha başarılı olduğunu göstermektedir. Bu sebeple insanların doyumları, yaşamdan aldıkları hazlar, onların hayatlarında önemli etkiye sahiptir.

Doyum kavramı, beklentilerin, gereksinimlerin, talep ve temennilerin karşılanması olarak tanımlanmaktadır ve yaşam doyumunun parçası olarak ifade edilir. Yaşam doyumunu, genel olarak tüm yaşantılardaki doyum olarak ifade edilir ve bireyin tüm yaşamını, ayrıca bu yaşamın bütün boyutlarını içerdiği söylenir (Vara,1999; Akt. Özaydın, 2011, s. 4).

Bu çalışma müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişliklerini ve yaşam doyumlarını birlikte inceleyen bir araştırmadır. İlgili alan yazın incelendiğinde gerek müzik eğitimi alanında gerekse farklı disiplinlerde benzer çalışmalara rastlansa da konunun ele alınması ve kullanılan yol bakımından çalışmalar birbirinden farklılık göstermektedir. Araştırmada kullanılan mesleki tükenmişlik kavramını, yaşam doyumunun bir parçası olarak gören bu çalışmanın, ikisini birden ilişkilendirmesi bakımından önemli olduğu söylenebilir. Yaşam doyumunu insanın genel olarak bütün yaşamını temsil ederken, mesleki tükenmişlik bu doyumun içerisinde aslında yaşamın büyük parçasını oluşturan bir kavram olarak ifade edilebilir.

Problem Durumu

Yaşam doyumunun insan yaşamındaki bir bütünü ifade ettiği düşünüldüğünde, insanın yaşamındaki önemli bir parçayı oluşturan çalışma hayatının yaşam doyumunu olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği yadsınamaz bir gerçektir. Çalışma hayatının iyileştirilmesi yaşam doyumunu olumlu yönde etkileyebilecektir. Tükenmişlik kavramı, bu sebeple ele alınması gereken önemli bir konudur.

Tükenmişlik kavramı, İlk kez Freudenberg (1974) tarafından kullanılmaya başlanmıştır ve bu kavram, 1970' lerden beri birçok araştırmacının ilgisini çekmiştir. Uzun süreli stres tepkisi olarak tükenmişliği ele alan Freudenberg, ayrıca tükenmişliği, "enerji, güç veya kaynaklar üzerinde aşırı istek ve taleplerden dolayı tükenmeye başlamak" olarak ifade etmiştir. (Freudenberg, 1974; Akt. Çolakoğlu, 2014, s. 12).

Tükenmişlik tanımında bahsedilen enerjinin veya gücün büyük bir kısmının çalışma hayatında kullanıldığı düşünüldüğünde, ortaya farklı kavramların ve yeni araştırma konularının da çıkacağı kaçınılmaz olacaktır. Tükenmişlik kavramının içinde sözü geçen mesleki tükenmişlik kavramının da bu ilişkiyle ortaya çıktığı söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; müzik öğretmenlerinin yaşam doyumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışmada Van ili, Merkez ilçesinde görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Literatür araştırması sonucunda mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu üzerine çeşitli disiplinlerde yapılmış olan çalışmalara rastlanmıştır. Müzik eğitimi alanında da ayrı olarak öğretmen adaylarına, öğrencilere ve öğretim elemanlarına yönelik mesleki tükenmişlik ölçeği ile yaşam doyum ölçeği çalışılmıştır. Fakat müzik eğitimi alanında yaşam doyum ölçeği ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişkiye yönelik herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Bu sebeple yapılan çalışma, alana sağlayacağı bilimsel katkı ve özgünlük değerinin yüksek olması ve yaşam doyumu ile mesleki tükenmişliğin korelasyonuna ilişkin olarak müzik öğretmenleri ile ilk defa çalışılması bakımından önemlidir.

Araştırma Problemi

İnsanın, üretmesinde, yaratıcı ve başarılı olmasında, mutlu olarak yaşamasında önemli etkiye sahip olan mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu kavramları bu çalışmada, birbirleriyle ilişkilendirilerek çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda, araştırmanın problem cümlesi:

“Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir fark var mıdır” şeklinde oluşturulmuştur.

Alt problemler.

1. Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri,
 - a) Cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
 - b) Yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

- c) Medeni durum değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- d) Eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- e) Mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- f) Görev yaptığı eğitim kademesi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

2. Müzik öğretmenlerinin yaşam doyumları,

- a) Cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- b) Yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- c) Medeni durum değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- d) Eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- e) Mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- f) Görev yaptığı eğitim kademesi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

3. Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Sayıtlılar

- 1- Araştırmada uygulanan mesleki tükenmişlik envanterinin ve yaşam doyum ölçeğinin her bir maddesinin, katılımcıların mesleki tükenmişlik düzeylerini ve yaşam doyumunu düzeylerini ölçtüğü varsayılmıştır.
- 2- Müzik öğretmenleri kendilerine yöneltilen sorulara samimi yanıt vermişlerdir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- 1- 2019-2020 eğitim-öğretim yılı ile,
- 2- Van ili, merkez ilçelerindeki (İpekyolu, Tuşba, Edremit) devlet ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile,
- 3- Araştırmada kullanılan anket ve ölçek ile sınırlıdır.

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Tükenmişlik

Tükenmişliğin görünür belirtileri; fiziksel ve duygusal rahatsızlıklar olarak iki grupta ele alınabilir. Fiziksel rahatsızlıklar; ülser, uykusuzluk hali ve migren ağrıları gibi birtakım hastalıklarla ortaya çıkarken, duygusal rahatsızlıklar; bitkinlik, karamsarlık ve kızgınlık şeklinde belirebilir (Hock, 1996; Akt. Tümkaya, 1999, s. 26).

Yapılan birçok araştırma sonucunda tükenmişliğin bireysel düzeyde yaşanan bir olgu olduğu, bununla birlikte olumsuz bir duygusal yaşantıyı içerdiği ve kronik olarak daimi bir duyguya dayandığı ifade edilmektedir. Tükenmişlik, yorgunluktan farklı olarak iş yaşamının farklı zamanlarında ortaya çıkabilen ve süreklilik taşıyan olumsuz bir duygusal tepkidir (Shirom, 1989; Akt. Korkmaz, 2004, s. 25)

Maslach, geliştirdiği mesleki tükenmişlik envanteri ile araştırmaları bu konuda çalışmaya özendirmiştir. Bu araştırmalar, mesleki tükenmişliği tek başına konu edinirken aynı zamanda farklı kavramlar ile de ilişkilendirerek, farklı disiplinlerde çalışarak sorunları tespit etmeye ve çözümlenmeye çalışmışlardır.

İlgili literatür incelendiğinde, tükenmişlik (burnout) ile ilgili farklı kişilerin modellerine rastlanmaktadır. Bunlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Suran ve Sheridan tükenmişlik modeli. Bu modelde tükenmişlik kavramı, a) kimlik ve rol karmaşası, b) yeterlilik ve yetersizlik, c) verimlilik ve durgunluk, d) yeniden oluşturma ve hayal kırıklığı olmak üzere dört aşama ile ifade edilmektedir.

Birinci aşama, mesleki gelişimi ilgilendiren konuların dikkate alınarak, lise son sınıf ve üniversite ilk yıllarına kadar olan zamanı kapsamaktadır. Mesleki ve bireysel psikolojik gelişim bakımından bu dönem kritiktir. İkinci aşamada, kişi kendini meslektaşlarıyla karşılaştırma ya da daha önceki bir pozisyonla kıyaslama düşüncesindedir. Bu durum, kişide daha önceki durumdan daha iyi bir pozisyonda olabirim hissine yol açar. Eğer bu karşılaştırma sonucu olumsuz ise, kişi kendini yetersiz hissedebilir ayrıca mesleki yönden bir aşağılık duygusuyla baş başa kalabilir. Yeterli olma durumu ise, kendi seçtiği işte kendini iyi hissetmeyi öğrenme sürecidir. Üçüncü aşama, kariyer edinme olarak ifade edilebilir. Burada, kişi aile kurma konusunda kararlar alır. Becerilerin uzmanlaşması ve bu durumun etrafça

bilinmesi dönemi başlar. Bu durumda ilk kez, kariyer ile mutluluk arasındaki ilişki sorgulanmaya başlanır. Dördüncü aşamada, kişiye her şey tekrar tekrar yapılmış gibi gelebilir. Bu dönemde meslekten memnuniyetsizlik yaşanabilir. Kişinin iş hayatı ve çabalarının mükemmel bir yaşamı sağlamadığı düşünülebilir. Yeniden oluşturma ise, kişinin yeni bir neden keşfetme süreci olarak ifade edilebilir (Suran ve Sheridan, 1985; Akt. Baysal, 1995, s. 22-24).

Golembiewski tükenmişlik modeli. Golembiewski duyarsızlaşmayı, tükenme sürecinin tetikleyicisi olarak görmektedir. Çünkü ona göre, duyarsızlaşma ile kişisel başarıda düşüş hissi yaşanmakta bu durum da duygusal tükenmeye sebep olmaktadır. Dolayısıyla duyarsızlaşma ile başlayan bu süreç, başarı ile ilgili duyguların yıpranmasıyla son bulmaktadır (Lewin ve Sager, 2007; Akt. İğneler, 2015, s. 22,23).

Cherniss tükenmişlik modeli. Bu modelde stres yaşayan birey, eğer talepler kaynakları aşarsa ilk olarak stres kaynağını ortadan kaldırmayı düşünür. Başarılı olamazsa stresi ortadan kaldırmak için egzersizler ve derin düşünme (meditasyon) vb. teknikler ile rahatlamaya çalışır. Eğer yine başarısızlıkla sonuçlanırsa, duygusal yükünü azaltmak amacıyla iş ile psikolojik bağını koparma çabasında olur. Özetlenecek olursa bu modelde tükenmişlik, kontrol altına alınamayan stres durumlarında bireyin stresle başa çıkma çabası veya tepkisi olarak ifade edilebilir (Cherniss,1982;Burke ve Greenglass1989; Akt. Yıldırım, 1996, s. 4).

Scott Meier'in tükenmişlik modeli. Bu modele göre tükenmişlik, tekrarlanan iş yaşantıları sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bunlar;

- 1- Kişinin iş hayatındaki pozitif beklentilerinin çok düşük, negatif beklentilerinin ise çok yüksek olması,
- 2- Mevcut pekiştireçlerin kontrol edilme beklentilerinin düşük olması,
- 3- Pekiştireçlerin kontrol edilme aşamasında kişisel yeterli beklentilerindeki düşüklük olarak ifade edilir (Baysal, 1995, s. 24,25).

Edelwich ve Brodsky tükenmişlik modeli. Edelwich ile Brodsky birlikte deneyimledikleri bu modelde, tükenmişliğin birbirini izleyen birkaç aşamadan oluştuğunu ifade etmişlerdir. İlk aşama işe yeni başlayan bireylerin heves ve yüksek enerji ile hayali beklentiler aşamasıdır. Yaşanması beklenen haz eğer gerçekleşmedi ise durgunluk olarak ifade edilen ikinci aşamaya geçilir. Bu

aşamada birey, işi dışında maddi ve manevi olarak hayatını iyileştirme çabasında olur. Üçüncü olarak, birey kendi doğrularını sorgulamaya başladığı engellenme aşamasına girer ve davranışsal, duygusal, fiziksel sorunlar yaşayabilir. Dördüncü aşamada, sürekli engellenme sonrasında oluşan duyumsamazlık ile karşı savunma mekanizması gelişir ve minimum iş gücüyle mücadeleden kaçmaya başlar. Bu modele göre son aşama olarak tarif edilen müdahale aşaması ise aslında diğer aşamalara bir tepki olarak ortaya çıkar. Bu aşama, yaşanan iş ortamını terk etmek veya yeniden yapılandırma olarak ifade edilmektedir (Yıldırım, 1996, s. 7,8).

Perlman ve Hartman tükenmişlik modeli. Bu modelin tüm tükenmişlik modellerinin birleşiminden oluştuğu söylenebilir. Modeli türeten kişilere göre kronik stresin sebep olduğu duygusal tükenme, fiziksel tükenme ve duyarsızlaşma bu modelin yapısını oluşturan boyutlardır. Bu boyutlar aynı zamanda önemli bir takım stres belirtisiyle ilişkilidir (Sürgevil, 2006; Akt: Sevim, 2011:98,99). Bu model üç boyut dışında, durumun strese götürme derecesi, algılanan stres düzeyi, strese tepki ve bu tepkinin sonucu olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada stres derecesi, örgüt ile kişi değişkenleri arasındaki uyumsuzlukla belirlenir. Bu aşamada önemli olan, hangi durumun hangi derecede strese yol açtığıdır. İkinci aşama, bireyin algıladığı stres düzeyini kapsamaktadır. Her durum bireylerde stres olarak algılanmayabilir. Üçüncü aşamada, strese karşı verilen fizyolojik, bilişsel ve davranışsal olarak üç tepkiden bahsedilmektedir. Dördüncü ve son aşamada ise, strese karşı tepki olarak kişinin tükenmişlik yaşamayı kaçınılmaz olabilir (Baysal, 1995, s. 30).

Maslach tükenmişlik modeli. Freudenberger'in, tükenmişliği sadece duygusal boyut olarak tek boyutta ifade etmesine karşın, Maslach tükenmişlik yaklaşımı; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve bireysel başarı kaybı olmak üzere üç boyutta gerçekleşen bir süreç olarak kabul edilmektedir (Sevim, 2011, s. 75).

Maslach tarafından öne sürülen ve üç bileşeni bulunan "burnout" sendromu, uzaklaşmayı ifade eder. Bu kuramın ilk boyutu olan duygusal tükenme, stres değişkenine benzemektedir. Duyarsızlık, belli bir düzeye kadar bireyin strese karşı tepkisidir. Kişisel başarının eksikliği ile ilgili duygular ise hem yeni hem de eski bilgilerle ilgili olarak uçlar arasında bulunan bir kavram olarak ifade edilmiştir (Özipek, 2006; Akt. İğneler, 2015, s. 30).

Duygusal tükenme. İş hayatlarındaki olumsuzluklar sebebiyle bireylerin yorgunluğunu ve duygusal bakımdan kendilerini yıpranmış hissetmelerini ifade eder.

Duygusal tükenme, enerji eksikliği ve bireyin duygusal kaynaklarının bittiği hissine kapılmasıyla ortaya çıkar. Bu duygusal yoğunluğu yaşayan kişi, hizmet verdiği kişilere geçmişte olduğu kadar verici ve sorumlu davranmadığını düşünür. Gerginlik ve engellenmişlik duyguları ile yüklü olan birey için ertesi gün yeniden işe gitmek zorunluluğu büyük bir endişe kaynağıdır (Cortes ve Dougherty, 1993; Akt. Özipek, 2006, s. 15).

Duygusal tükenme, tükenmişliğin başlangıcı ve merkezi olarak görülmektedir. Her meslekte olabileceği gibi genel olarak insanlarla yüz yüze diyalogun olduğu mesleklerde daha sık karşılaşılmaktadır. Taleplere yetişemeyen ve yenik düşen birey yoğun çalışma temposunda kendini zorlar. Bu duruma tepki olarak da duygusal tükenme ortaya çıkar. Bu durumda olan insanlar kendilerinde yarını yaşayacak enerjiyi bulamazlar (Dursun, 2000, s. 14; Akt. Özipek, 2006, s. 16).

Duyarsızlaşma. Duygusal tükenmenin bir üst boyutu olan duyarsızlaşma, hizmet verilen tarafa karşı tepkisizlik, umursamazlık, negatif tutum olarak ifade edilir. Bu boyutta, hizmetin iyice azaldığı, müşterilere karşı iyi tutumun tamamen biterek yerini alaycı bir tavrın ve üslubun aldığı görülür (Çimen, 2000, s. 6).

Bireysel başarının kaybı. Bu boyutta insan kendisinin dışındaki insanlara karşı olumsuz düşünceler geliştirir ve aynı zamanda kendisini de bu olumsuz düşüncelerin içinde bulur. Bu düşünceler sebebiyle kendisini suçlu hissederek sevilmediğini, yetersiz olduğunu ve başarısız olduğunu düşünür. Bütün bunların sonunda ise kendisine olan özgüvenini ve saygısını kayıp ederek depresyona girebilmektedir (Yıldırım, 1996, s. 10).

Tükenmişliğe Etki Eden Faktörler

Tükenmişlik kavramı söz konusu olduğunda demografik özellikler bakımından cinsiyet, anlamlı farklılık bakımından henüz netlik kazanmamıştır. Çünkü sonuçlanan araştırmaların bazıları kadınların bazıları ise erkeklerin tükenmişlik düzeyini yüksek çıkarmaktadır. Cinsiyetle birlikte meslek ve hiyerarşi gibi diğer faktörlerin de değerlendirilmesinin gerektiği savunulmaktadır (Schaufeli ve Buunk, 1996; Akt. İğnel, 2015, s. 35). Yaş faktörüne göre çeşitli çalışmalar

sonucunda, tükenmişliğin genç çalışanlarda yüksek yaşlı çalışanlarda ise düşük olduğu tespit edilmiştir. Yani genç çalışanların tükenmişlik düzeyleri yaşlı çalışanlarınkine göre daha yüksek çıkmıştır. Bu durum yaşlı olarak ifade edilen grup insanının, tükenmişliğe karşı daha dirençli, daha güçlü olduğunu düşündürmektedir (Çimen, 2000, s. 11). Bir diğer demografik özellik ise medeni durumdur. Maslach ve Jackson (1985)'a göre özellikle bekâr olanların tükenmişlik düzeyleri evli olanlara göre daha yüksek düzeydedir. Hem evli hem de çocuklu kimseler daha düşük düzeyde tükenmişlik yaşamaktadırlar. Bekâr olanların tükenmişlik düzeyleri ise boşanmış olanlara göre daha yüksektir (Maslach ve arkadaşları, 2001; Akt. Sevim, 2011, s. 92). Son olarak diğer bir etken faktör olan eğitim düzeyine göre tükenmişlik, üst derecede eğitim alanlarda yüksek düzeyde, alt derecede eğitim alanlarda ise düşük düzeyde çıkmıştır. Bu duruma gerekçe olarak, üst derecede eğitim alanların buldukları çalışma pozisyonu doğrultusunda daha çok sorumluluk almaları ve daha çok stres ortamında bulunmaları gösterilebilir. Buna ek olarak, üst derecede eğitim alanların diğerlerine göre daha fazla beklenti içinde olmaları ve bu durumun da tükenmişliği tetiklediği düşünülebilir (Maslach ve diğerleri 2001; Akt. İğneler, 2015, s. 35).

Tükenmişliğin Sonuçları. Tükenmişliğin sonuçları, bireyler üzerinde fiziksel ve psikolojik boyutta gerçekleşebilir. Tükenmişlik yaşayan kişilerde uykusuzluk hali, kâbus görme, uzun süren grip ve soğuk algınlığı vb. gibi şikâyetler görülebilmektedir. Bu şikâyetler, psikosomatik (psikolojik sebebe bağlı olan) şikâyetler olarak adlandırılır. Yani, eğer bir sebebe bağlı fiziksel rahatsızlık yaşıyorsa, bu durum psikosomatik rahatsızlıklar olarak ifade edilir. İstemediğimiz, katlanamadığımız durumlardan dolayı psikolojik sıkıntılarımız, bedenimize psikosomatik rahatsızlıklar olarak yansımaktadır. Bu duruma örnek olarak sebepsiz baş ağrıları, mide bulantıları, bağırsak problemleri, nörolojik bir sebebe bağlı olmayan el ve ayak uyuşmaları, bazı cilt rahatsızlıkları gösterilebilir. Bütün bunların dışında herkes için bu durum aynı yaşanmayabilir. Yani bazen bu bahsedilen rahatsızların hiçbiri kişide görünmeyebilir. Ancak psikolojik olarak enerjisini tüketen birey sigara, alkol vb. gibi insan sağlığı için zararlı olduğu bilinen maddelere yönelebilir. Tükenmişliğin etkisinde olan birey psikolojik boyutta ise yetersiz olduğu hissine kapılabilir. Böyle bir durumda, bireyde dikkat dağınıklığı, görülebilir ve bu doğrultuda çalıştığı işte hata yapma riski yükselir. Bununla birlikte sık sık başarısızlıklarla karşı karşıya kalır. Çalışma alanında yaşadığı

başarısızlıklar ise yetersizlik hissine, bu da duygusal bitkinliğin tetiklediği öfke durumlarına yol açar. Büyüyük gelişen bu olumsuzluklar, küçük sorunları aşırı bir tepkiyle büyütme ve çevresine karşı güvensizliğe sürükler (Kaya Göktepe, 2016, s. 33,34).

Öğretmenlerde Tükenmişlik

Toplumun öğretmenlik mesleğinden beklentileri oldukça yüksektir. Bu beklenti gerek okul içi aktivite ve sorumluluklar gerekse toplumsal beklentiler olarak öğretmenlere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Öğretmenlerin omuzlarındaki bu yük onları büyük ölçüde etkilemekte ve onları tükenmişliğe sürüklemektedir. Bu bağlamda öğretmenler toplumsal ve profesyonel destek alma durumunda kalırlar. Bunun yanında öğretmenin yaşadığı tükenmişlik kişisel sorunlardan dolayı da olabilmektedir. Birçok sentetik bir araya gelerek eğitim sistemini oluşturur. Eğitimin herhangi bir sentetiğinde yaşanan bozukluk sistemi olumsuz etkilemektedir. Bu sektenin nedeni tek boyutlu olarak sadece öğretmene yüklenmemelidir(Özipek, 2006, s. 26, 27).

Öğretmenlik mesleği, öğrencilerle sürekli yüz yüze karşılıklı etkileşim gerektiren bir meslektir. Diğer meslek gruplarından farklı olarak her daim fedakârlık gerektiren öğretmenlik mesleği, aynı zamanda öğretmeni zihinsel ve duygusal anlamda meşgul eden bir meslek grubudur. Dolayısıyla öğretmenlerin mesleki tükenmişlik sendromu yaşaması çok olası bir durumdur. Eğitim öğretim felsefesinin değişmesi ve hayatımızın her alanına giren teknolojik ilerlemeler öğretmenlerin tükenmişlik yaşamalarına ve giderek yaygınlaşmasına ortam hazırlamıştır. (Iwanicki, 1983; Akt. Çolakoğlu, 2014, s. 36) Öğretmenleri fizyolojik ve psikolojik olarak etkileyen birçok unsur vardır. Öğretmenlerin her türlü öğrenciyle çalışmak zorunda olmaları, MEB'nin uygulamada olan sınavlarına yönelik öğrenci hazırlamaları, kendilerini geliştirmelerine imkân tanınmayan sosyo - ekonomik düzeyi düşük okullarda görev yapmaları, okullardaki araç gereç eksikliği ve bu duruma maddi manevi tek başlarına göğüs germeleri, öğretmenleri tüketmektedir (Çolakoğlu, 2014, s. 36). Öğretmenlerin tükenmişlik yaşamasına neden olan bu sebepler, günümüzde fazlalaşarak birçok araştırmacının çalışma konusunu oluşturmuştur.

Öğretmenlerin öğrenciler tarafından rol model olarak alındığı düşünüldüğünde, öğretmenin içinde bulunduğu ruh hali, sinirlilik, depresyon durumu, fizyolojik rahatsızlıkları, kötü alışkanlıkları sigara ve alkol kullanımı gibi durumların okulun sosyo-kültürel çevresini, öğrencileri ve toplumu doğrudan ve/veya dolaylı olarak etkilediği söylenebilir. Dolayısıyla eğitim sistemin vazgeçilmez temel unsuru olan öğretmenlerin, tükenmişlik sendromuna kapılmaları eğitim sistemini ve bu sistemin içerisinde yer alan toplumu da etkilemektedir (Cemaloğlu ve Erdemoğlu Şahin, 2007, s. 468). Eğitim öğretim ortamı içerisinde bulunan öğretmenlerden herhangi biri, tükenmişlik sendromuna yakalanıp bu durumla mücadele edemez ise, bu sendrom bulaşıcılık özelliğinden dolayı ortamda bulunan diğer öğretmenleri, yöneticileri hatta öğrencileri olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durumdan öğretmen öğrenci ve toplum ilişkisi zarar görebilir. Öğretmenler icra ettiği meslekte başarılı olmaya ve takdir edilmeye ihtiyaç duyarlar. Ancak böyle bir ihtiyaç karşılanırsa öğrencilere aynı dönütü sunmak mümkündür (Çimen, 2007, s. 56).

Yaşam Doymu

İlk kez Neugarten'in (1961) varlığından söz ettiği yaşam doymu kavramı ya da diğer adıyla "mutluluk" geçmişten günümüze araştırmacıların araştırma konusu olmuştur. Yaşam doymu kavramı genel olarak yaşamın içerisinde var olan bütün yaşantıları kapsar (Özer ve Karabulut, 2003, s. 72-73; Akt. Çevik ve Korkmaz, 2014, s. 130). İnsanların yaşamlarına anlamlılık kazandıran ve yaşamlarından haz duymalarını sağlayan kavram yaşam doymu kavramı olarak nitelendirilir. Yaşam doymu bireyin kendine has, ona ait olan iyi olma durumlarının bilişsel bir parçası ve bireyin yaşamındaki bilişsel yargıları kapsamaktadır (Diener, 1984, s. 550; Akt. Dağlı ve Baysal, 2016, s. 1251) . Özne iyi oluş kavramı; yaşam doymunu içerisinde barındıran ve kişinin bilişsel/yargısal boyutunu oluşturan kavramdır. Bu kavramın olumlu ve olumsuz duygularını oluşturan basamak ise bireyin duyuşsal / duygusal boyutunu oluşturmaktadır (Diener, Emmons, Larsen ve Griffen, 1985, s. 71; Akt. Dağlı ve Baysal, 2016, s. 1251)

Yaşam doymu bireylerin hayattan beklentisi ile içerisinde bulunduğu durum veya sahip olduğu değerlerin sonucudur (Haybrond, 2004, s. 3; Akt. Dağlı ve Baysal, 2016, s. 1251). Yaşam doymu hayatın tümünü kapsamaktadır. Bir alana yönelik olan bir doym değildir dolayısıyla insanların mesleklerinden,

yaptıkları işten mutlu olup haz duymaları onların yaşamlarından mutlu, memnun olduğu anlamına gelmez. İşten elde edilen memnuniyetlik bireyin yaşamından da memnun olduğu anlamı taşımaz (Veenhoven, 1996b; Akt. Dağlı ve Baysal, 2016, s. 1251).

İlgili Araştırmalar

İğneler'in (2015) hazırlamış olduğu, müzik öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi (Gaziantep ili örneği) başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, devlet kurumunda görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim öğretim yılı içerisinde Gaziantep ilinde görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak likert tipi anketler uygulanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla öğretmenlere kişisel bilgi formu yöneltilmiştir. Araştırmadaki bulgular ise şöyledir; evli olan öğretmenlerin bekâr öğretmenlere kıyasla daha fazla mesleki tükenmişlik yaşadıkları, kıdemli olan öğretmenlerin mesleğe yeni başlayanlara nazaran tükenmişliklerinin arttığı, bayan öğretmenlerin daha fazla tükenme yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynakları ve mesleki tükenmişlikleri başlıklı Korkmaz'ın (2004), hazırlamış olduğu yüksek lisans tez çalışmasının amacı, müzik öğretmenlerinin motivasyonunu sağlayan unsurların çalışma ortamına göre belirlenmesi ve tükenme durumlarını tespit etmek olmuştur. Araştırmanın evrenini ise, İstanbul ilindeki özel ve devlet okullarında görev yapan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, motivasyon kaynağı anketi ve maslach tükenmişlik envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise t testi, varyans analizi, scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmada, müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynaklarından en önemlilerini oluşturanlar; sınıf mevcutlarının fazlalığı, ders materyallerinin yetersizliği, ders ile ilgili enstrümanların olmayışı ve öğretmenlerin ders yükünün fazla oluşu dikkat çekmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, okulun bulunduğu sosyal çevrenin ve bu çevrenin ekonomik yapısının öğrenci başarısı üzerinde büyük rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin alanla ilgili gelişmeleri takip edememeleri motivasyonu etkileyen durum olarak bulunmuştur. Farklı çalışma bulgularının değerlendirilmesiyle, müzik öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlere

göre tükenmişliğin alt boyutları olan kişisel başarı puanları ve duygusal tükenme durumlarının daha yüksek çıktığı saptanmıştır. Aynı zamanda duyarsızlaşma alt boyutunun cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuç bölümünde ise müzik öğretmenlerinin motivasyonunu artırmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarındaki çalgı eğitimcilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ve mesleki doyum düzeylerinin belirlenmesi başlıklı Kaplan'ın (2018) hazırlamış olduğu yüksek lisans tezindeki amaç; eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarındaki çalgı eğitimcilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ve mesleki doyum düzeylerini saptamaktır. Araştırmanın yöntemi tür olarak betimsel olup araştırma modeli ise genel tarama modelindedir. Araştırmanın evreni; eğitim fakülteleri, güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan çalgı eğitimcilerinden (204), örnekleme ise, ölçeklere cevap veren çalgı eğitimcilerinden (150) oluşmaktadır. Araştırmada demografik bilgiler araştırmacının oluşturduğu kişisel bilgi formu ile elde edilmiştir. Eğitimcilerin tükenmişliklerini belirlemek amacıyla maslach tükenmişlik ölçeği, mesleki doyumlarını tespit etmek için ise mesleki doyum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde birçok test kullanılıp analiz yapılmıştır. Araştırma sonuçları ise şöyledir; mesleki tükenmişlik envanterinin alt boyutlarının, eğitimcilerin demografik özellikleri açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Çalgı eğitimcilerinin enstrüman farklıları ve eğitim durumları açısından mesleki tükenmişlik alt boyutu arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Çalgı eğitimcilerinin duygusal tükenme düzeylerinin ve duyarsızlaşma durumlarının azalmasının, ancak mesleki doyum düzeylerinin artması ile mümkün olacağı tespit edilmiş olup, düşük kişisel başarı hissini ise buna bağlı olarak artacağı belirlenmiştir. Araştırma örneklem grubu sonuçlarına bakıldığında, eğitimcilerin mesleki tükenmişlikleri ile mesleki doyumları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır.

Çolakoğlu (2014), Ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi konulu yüksek lisans tez çalışmasında, ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesini amaç edinmiştir. Bu amaç doğrultusunda evrenini İstanbul Avrupa yakasında görev yapan müzik öğretmenlerinden oluşturmuştur. Örneklem grubu olan 294 müzik öğretmene maslach tükenmişlik

envanteri uygulanarak öğretmenlerin kişisel bilgileri ile bu envanterin alt boyutları olan; duyarsızlaşma, kişisel başarı puanları ve duygusal tükenme durumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise Kolmogorov-Smirnov testi, t testi, One Way ANOVA, Man Whitney U testi, Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları ise şöyledir; öğretmenlerin haftalık ders yükü, cinsiyet, eğitim durumu, sınıf mevcudu ve öğretmenin mesleğe karşı tutumu ile mesleki tükenmişlik boyutlarına göre aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Her boyutu kendi içerisinde demografik özelliklere göre araştırmıştır. Çalışmanın son bölümünde ise araştırmacılara, alan uygulamacılarına ve öğretmenlere önerilerde bulunmuştur.

Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının tükenmişlik sendromunun belirlenmesi başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Gençyürek (2014), amacını Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının tükenmişlik sendromunun incelenmesi olarak belirlemiştir. Çalışma evrenini, Türkiye'deki 23 üniversitenin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği anabilim dallarında görev yapmakta olan 356 öğretim elemanı oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem grubu ise ankete cevap veren 290 öğretim elemanından oluşmaktadır. Öğretim elemanlarına Maslach tükenmişlik envanteri ve demografik özellikleri içeren kişisel bilgi formu yöneltilmiştir. Araştırma modeli betimsel olup, verilerin analizinde ise istatistiksel testler kullanılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde müzik eğitimi ana bilim dallarında görev yapan akademisyenlerin genel olarak kısmen tükenme yaşadıkları görülmüştür. Özellikle en fazla tükenme yaşayan grup, okutmanlar ve araştırma görevlileri olarak tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının tükenme düzeyleri ile yaş, gelir durumu, mesleki kıdem, aileye ayrılan zaman ve unvan değişkenlerine göre aralarında anlamlı bir farklılığın olduğu kanısına varılmıştır. Ancak öğretim elemanlarının tükenmelerinde cinsiyet, haftalık ders yükü, ikamet ettikleri şehir ile görev yerlerinin farklılığı, medeni durum, mezun oldukları lisans eğitim programı gibi değişkenler arasında ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Çalışmanın sonunda ise öğretim elemanlarına önerilerde bulunulmuştur.

Dursun'un (2015) hazırlamış olduğu, müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algıları ile yaşam ve iş doyumları arasındaki ilişki konulu yüksek lisans tez

çalışmasındaki amaç; müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algıları ile yaşam ve iş doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı içerisinde MEB'na bağlı okullarda görev yapmakta olan 220 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplamada ise dört bölümlü bir anket çalışması uygulanmıştır. Anketin ilk bölümünde örneklem grubuna “kişisel bilgi formu” yöneltilmiştir. İkinci bölümde öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerini ölçmek adına mesleki yeterlilik envanteri uygulanmıştır. Üçüncü bölümde öğretmenlerin yaşam doyum düzeylerini belirlemek amacıyla, yaşam doyum ölçeği ve son bölümde öğretmenlerin iş doyumlarını belirlemek üzere, Minnesota iş doyum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin yaşam doyumları ile mesleki yeterlik algıları arasında, iş doyumlarının içsel ve dışsal olarak kendi aralarında aynı şekilde yaşam doyumunun da içsel ve dışsal olarak aralarında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu kanısına varılmıştır. Yaşam doyumları ile genel iş doyum düzeyleri arasında ise pozitif yönde orta dereceli bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Ayrıca yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi gibi değişkenlerin, mesleki yeterlik algısı üzerinde pozitif yönlü güçlü bir ilişkisi olduğu söz konusudur.

Oktay'ın (2019), müzik öğretmenlerinin iş doyum ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi konulu yüksek lisans tez çalışmasının amacı; müzik öğretmenlerinin iş doyum ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Evrenini 2018-2019 eğitim öğretim dönemi içerisinde Türkiye'de görev yapmakta olan 220 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada, tarama modellerinden ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında ise öğretmenlerin kişisel bilgilerine ulaşmak amacıyla demografik bilgi formu, tükenmişlik envanteri, Minnesota iş doyum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS programı üzerinden çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları ise şöyledir; öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ile Minnesota iş doyum düzeylerinin cinsiyet değişkeni üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı, tükenmişlikleri ile içsel doyumları arasında da anlamlı bir farkın olmadığı ve dışsal doyum ölçeği ile arasındaki ilişkinin anlamlı olarak ortaokulda görev yapan öğretmenlerde daha fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Tükenmişlik envanterinin mesleki kıdem değişkenine göre içsel ve dışsal doyum, ölçek boyutları arasında anlamlı fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin haftalık ders yükünün içsel doyum ve dışsal doyum ölçekleri arasında anlamlı fark oluşturmadığı ancak tükenme ölçeği arasında

anlamli fark oluşturduğu ve 30+ ders yuku olan oğretmenlerin daha fazla tukenme yaşadıkları kanısına varılmıştır. Medeni durum değişkenine gure oğretmenlerin içsel doyum ve dışsal doyum olęeęi ile tukenmişlik envanteri arasında anlamli bir farkın olduğu, evli olanların içsel ve dışsal doyumları arasında ortalama değerleri daha yuksek olarak bulunmuştur. İçsel doyum olęeęi ile tukenme envanteri arasında negatif yonde zayıf bir ilişki, dışsal doyum ile tukenme arasında negatif yonde orta dereceli bir ilişki, dışsal doyum ve içsel doyum arasında ise pozitif yonlu guclu bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Karabulut'un (2019) hazırlamış olduğu, muzik oğretmenlerinin mesleki doyumları ile mesleki tukenmişlik duzeylerinin belirlenmesi başlıklı yuksek lisans tezinin amacı; muzik oğretmenlerinin mesleki doyumları ile mesleki tukenmişlik duzeylerini farklı değişkenlere gure araştırmak olmuştur. Bu amaç doğrultusunda muzik oğretmenlerine maslach tukenmişlik envanteri ve mesleki doyum olęeęi uygulanmıştır. Araştırma model olarak genel tarama modelinde olup tur olarak betimsel turdedir. Verilerin analizinde kişisel bilgilerin değişkenliği aćısından aralarında bulunan anlamlılık durumunu tespit etmek uzere Mann Whitney U Testi, mesleki kídeme ilişkin anlamlılığı belirlemek ićin ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışma bulgularına gure, muzik oğretmenlerinin mesleki doyumları ile mesleki tukenme duzeyleri arasında negatif yonde anlamli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Mesleki doyum duzeyi ve mesleki tukenme duzeyinin demografik bilgi değişkenine gure her iki duzeyinde birbirlerine bağlılık gostermeden farklılaştığı sonucuna varılmıştır. Bayan ve erkek oğretmenlerin mesleki doyum duzeylerinin birbirine yakınlık gosterdiği, mesleki doyum duzeyinin ise oğretmenlerin eğitim durumuna gure farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bekar olanların evli olanlara nazaran daha fazla mesleki doyum yaşadıkları tespit edilmiştir. Mesleki doyum duzeyi, kídem değişkeni aćısından benzer sonuşlar ortaya koymuştur. Mesleki tukenmenin, cinsiyet farkı goretmeksizin her iki grubu etkisi altına aldığı, oğretmenlerin medeni durumlarının mesleki tukenme duzeyleri uzzerinde farklılık yaratacak duzeyde olmadığı, mesleki kídemin tukenmeyi etkileyen bir durum olmadığı ve mesleki tukenmenin bir alt boyutu olan duyarsızlaşma boyutunun lisansustu eğitim alan oğretmenleri etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Aydınlı (2019), psikolojik danışmanların mesleki tukenmişlik ile yaşam doyum duzeyleri başlıklı çalışmasında, psikolojik danışmanların mesleki tukenmişlikleri ile yaşam doyum duzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi

amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 2018-2019 MEB'na bağlı tüm rehberlik araştırma merkezlerinde görev yapan psikolojik danışmanlar oluşturmuştur. Örneklem grubunu ise, ankete cevap veren 480 psikolojik danışman oluşturmuştur. Psikolojik danışmanların yaşam doyum düzeylerini belirlemek amacıyla, Diener yaşam doyum ölçeği, mesleki tükenme düzeylerini belirlemek için ise Maslach tükenmişlik envanteri ve eğitimci formu uygulamıştır. Araştırmanın modeli ilişkisel tarama modelidir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; psikolojik danışmanların mesleki tükenmişlik düzeylerinin alt boyutları olan duyarsızlaşma boyutunda düşük, duygusal tükenme boyutunda orta ve kişisel başarı alt boyutunda düşük düzeyde tükenme puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Kadın psikolojik danışmanların duygusal tükenme puanlarının daha yüksek olduğu ve diğer çalışmalardan farklı olarak sosyal faaliyete katılım sıklığı maddesinin sonuçlarına göre ayda 5'ten fazla aktiviteye katılan psikolojik danışmanların tükenme puanlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Yaşam doyum düzeyinde ise evlilerin, bekârlara oranla daha fazla yaşam doyumunu elde ettikleri, mesleki kıdemi 6-10 yıl olan psikolojik danışmanların daha yüksek yaşam doyum puanına sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca lisede çalışanların, mesleği isteyerek icra edenlerin, ayda 5'ten fazla sosyal aktiviteye katılanların ve takdir görenlerin yaşam doyum puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Psikolojik danışmanların, cinsiyet, internet kullanma süresi, nöbet tutma saatleri, görevlendirme, mezuniyet, sınıf mevcutları gibi değişkenlere ilişkin olarak, yaşam doyum puanları ile bu değişkenlerin aralarında anlamlı farkın olduğu sonucuna varılmıştır. Mesleki tükenmenin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma, kişisel başarı ve duygusal tükenme puanlarının, yaşam doyumunu ile ilişkisinin çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre aralarında anlamlı farklar olduğu tespit edilmiştir. Yaşam doyumunun kişisel başarı ve duygusal tükenme alt boyutları ile negatif yönlü, duyarsızlaşma boyutunda ise pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Bölüm 3

Yöntem

Bu araştırma betimsel bir çalışma olup, müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi bakımından, model olarak genel tarama modeli, genel tarama modellerinden de ilişkisel tarama modeli özelliği taşımaktadır.

“İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2009, s. 81).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin Van ilindeki devlet ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Örneklem ise Edremit, İpekyolu ve Tuşba merkez ilçelerinde görev yapmakta olan toplam 153 müzik öğretmeninden, sadece ankete yanıt veren 106 müzik öğretmeni ile oluşmuştur. Ancak, 1 yıldan az mesleki kıdeme sahip olan 12 müzik öğretmeni, stajını tamamlamamış olduğundan ve mesleğe yeni başlayarak henüz deneyim kazanmaya başladıklarından dolayı analize alınmamıştır. Bu sebeple toplam 94 müzik öğretmenin anketeye verdiği yanıtlar analize tabi tutulmuştur. Toplam, müzik öğretmenlerinin merkez ilçelere göre dağılımları Tablo 3.1' de verilmiştir. Ankete yanıt veren müzik öğretmenlerinin sıklık ve yüzde dağılımları, Tablo 3.2' de gösterilmektedir.

Tablo 3.1

Müzik Öğretmenlerinin Merkez İlçelere Göre Dağılımları

Merkez İlçeler	Kadroolu Öğretmen	Sözleşmeli Öğretmen	Toplam
Edremit	22	9	31
İpekyolu	68	11	79
Tuşba	30	13	43
Genel Toplam			153

Tablo 3.2

Çeşitli Değişkenlere göre sıklık ve yüzde dağılımı

Değişkenler	Gruplar	Sıklık	Geçerli Yüzde
Cinsiyet	Erkek	56	59,6
	Kadın	38	40,4

	Toplam	94	100,0
Yaş	22-27 yaş	20	21,3
	28-33 yaş	37	39,4
	34-39 yaş	20	21,3
	40-45 yaş	17	18,1
	Toplam	94	100,0
Medeni Durum	Evli	52	55,3
	Bekâr	42	44,7
	Toplam	94	100,0
Eğitim Durumu	Lisans	74	78,7
	Yüksek Lisans	20	21,3
	Toplam	94	100,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	40	42,6
	6-10 yıl	31	33,0
	11-15 yıl	23	24,5
	Toplam	94	100,0
Eğitim Kademesi	İlköğretim	25	26,6
	Ortaöğretim	69	73,4
	Toplam	94	100,0

Araştırmada analize tabi tutulan toplam 94 katılımcının cinsiyet değişkenine göre, 56' sını (% 59,6) erkekler, 38' ini (% 40,4) ise kadınlar oluşturmaktadır. Ayrıca katılımcıların %39,4'lük kısmı 28-33 yaş grubundan, % 21,3'lük kısmı 22-27 yaş grubundan, % 21,3'ü 34-39 yaş grubundan, %18,1'i ise 40-45 yaş grubundan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan yaş grupları arasında en yüksek değere sahip grup 28-33 yaş grubudur. Medeni durumu evli olanların yüzdesi %55,3 olarak, bekâr olanların yüzdesi ise %44,7 olarak tespit edilmiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre en yüksek oran %42,6 ile 1-5 yıl arası çalışanlardan oluşmaktadır. Son olarak, ortaöğretim kademesinde çalışanların oranı %73,4 ile 69 kişiden oluşmaktadır. İlköğretim kademesinde çalışanlar ise %26,6 ile 25 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri elde etmek amacıyla kullanılan kişisel bilgi formu ve ölçeklerden oluşan anket, örnekleme yer alan okullardaki müzik öğretmenlerine, gerekli izinler alındıktan sonra internet ortamında e-mail yoluyla uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla üç bölümden oluşan anket

uygulanmıştır. Bunlar: Kişisel Bilgi Formu, Yaşam Doyum Ölçeği ve Maslach Mesleki Tükenmişlik Envanteridir.

Kişisel bilgi formu. Anketin ilk bölümünde yer alan ve araştırmacı tarafından oluşturulan bu formda, müzik öğretmenlerinin bazı demografik özelliklerini belirlemek amacıyla cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, mesleki kıdem ve eğitim kademesi değişkenlerinden oluşan kişisel bilgi sorularına yer verilmiştir.

Mesleki tükenmişlik envanteri. İkinci bölümü oluşturan bu formda, müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerini ölçmek amacıyla Maslach ve Jackson (1986) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Ergin (1993) tarafından yapılan 22 maddelik “Mesleki Tükenmişlik Ölçeği” yer almaktadır.

Bu ölçeğin orijinal yapısında, ölçek maddelerinin 9’u duygusal tükenme, 8’i kişisel başarı ve 5’ i duyarsızlaşma olarak üç faktör altında toplandığı görülmektedir. Ayrıca, orijinalinde her madde için 1’ den 7’ ye kadar olan derecelendirme, Türkçe uyarlamasında 5’ e düşürülmüştür. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının faktör yapısı bakımından orijinaline uygun olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, ölçeğin duygusal tükenme boyutu için 0.83, duyarsızlaşma boyutu için 0.65 ve kişisel başarı boyutu için 0.72 iç tutarlık sayılarına sahip olduğu görülmüştür. Test güvenirlik katsayıları ise, duygusal tükenme boyutu için 0.83, duyarsızlaşma boyutu için 0.72 ve kişisel başarı boyutu için 0.67 olarak bulunmuştur (Yıldırım, 1996, s. 26).

Ölçekten alınan puanlar yorumlanırken, elde edilen puana göre ölçeği yanıtlayan katılımcının tükenmişlik düzeyi şu şekilde yorumlanmaktadır;

...Tükenmişliğin yüksekliği duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt ölçeklerindeki yüksek puanı, kişisel başarı, alt ölçeğindeki düşük puanı yansıtmaktadır. Orta düzeyde tükenmişlik, her üç alt ölçek için de orta düzey puanları yansıtırken, düşük düzeyi duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt ölçeklerindeki düşük ve “kişisel başarı” alt ölçeğindeki yüksek puanlar yansıtmaktadır. Puanlamada, her bir kişi için üç ayrı tükenmişlik puanı hesaplanmaktadır (Çapri, 2006, s. 67)

Tablo 3.3

Maslach Tükenmişlik Ölçeğine İlişkin Değişkenlerin ortalama, standart hata ve standart sapma dağılımları

Boyutlar	Maslach Tükenmişlik Ölçeği Maddeleri	N	\bar{x}	S
----------	--------------------------------------	---	-----------	---

Duyusal Tükenme	DT1	İşimden soğuduğumu hissediyorum.	94	2,6596	0,68082
	DT2	İş dönüşü kendimi ruhen tükenmiş hissediyorum.	94	3,1809	0,71786
	DT3	Sabah kalktığımda bir gün daha bu işi kaldıramayacağımı hissediyorum.	94	2,3191	0,55286
	DT6	Bütün gün insanlarla uğraşmak benim için gerçekten çok yıpratıcı.	94	2,6702	0,73891
	DT8	Yaptığım işten tüendiğimi hissediyorum.	94	2,9255	0,69157
	DT13	İşimin beni kısıtladığını hissediyorum.	94	2,3085	1,12667
	DT14	İşimde çok fazla çalıştığımı hissediyorum.	94	2,8191	1,17284
	DT16	Doğrudan doğruya insanlar ile çalışmak bende çok fazla stres yaratıyor.	94	2,3404	0,97884
	DT20	Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum.	94	1,6064	0,85783
	Kişisel Başarı	KB4	İşim gereği karşılaştığım insanların ne hissettiğini hemen anlarım.	94	3,4362
KB7		İşim gereği karşılaştığım insanların sorunlarına en uygun çözüm yolları bulurum.	94	3,6596	1,04267
KB9		Yaptığım iş sayesinde insanların yaşamına katkıda bulunduğuma inanıyorum.	94	4,0851	1,02296
KB12		Çok şeyler yapabilecek güçteyim.	94	3,8830	1,04579
KB17		İşim gereği karşılaştığım insanlar ile aramda rahat bir hava yaratırım.	94	3,6277	0,95020
KB18		İnsanlarla yakın bir çalışmadan sonra kendimi canlanmış hissedirim.	94	3,7766	1,02814
KB19		Bu işte çok kayda değer başarı elde ettim.	94	4,0000	0,87988
Duyarsızlaşma	KB21	İşimde duygusal sorunlara serinkanlılıkla yaklaşırım.	94	3,5319	1,17044
	DY5	İşim gereği bazı kimselere sanki değillermiş gibi davrandığımı fark ediyorum.	94	2,1809	0,93857
	DY10	Bu işte çalışmaya başladığımdan beri insanlara karşı sertleştim.	94	2,2021	1,26644
	DY11	Bu işin beni giderek katılaştırmasından korkuyorum.	94	2,1915	1,16653
	DY15	İşim gereği karşılaştığım insanlara ne olduğu umurumda değil.	94	1,2447	0,75756
	DY22	İşim gereği karşılaştığım insanların bazı problemlerini sanki ben yaratmışım gibi davrandıklarını hissediyorum.	94	1,9787	1,06739

Tablo 3.3 İncelendiğinde, en yüksek ortalamaların “kişisel başarı” boyutunda olduğu, en düşük ortalamaların ise “duyarsızlaşma” boyutunda olduğu görülmektedir. Buradan hareketle “çoğu zaman” seçeneğinin en çok “kişisel başarı” boyutunda, “hiçbir zaman” seçeneğinin ise en çok “duyarsızlaşma” boyutunda işaretlendiği söylenebilir. Bu doğrultuda, ankete yanıt verenlerin daha çok “bazen” seçeneği ile “duygusal tükenme” boyutunda mesleki tükenmişlik yaşadıkları tespit edilmiştir.

Yaşam doyum ölçeği. Anketin üçüncü ve son bölümünde ise, müzik öğretmenlerinin genel olarak yaşam doyum düzeylerini ölçmek üzere Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Şimşek (2011)

tarafından Türkçe' ye uyarlanmış, 1' den 7' ye kadar derecelendirilen ve 5 maddeden oluşan "Yaşam Doyum Ölçeği" yer almıştır.

Tablo 3.4

Yaşam Doyumu Ölçeğine İlişkin Değişkenlerin ortalama, standart hata ve standart sapma dağılımları

Yaşam Doyumu Ölçeği Maddeleri	N	\bar{x}	S
YD1 Yaşamımdan memnunum	94	4,9043	1,46698
YD2 Yaşamımda sahip olmak istediğim önemli şeyleri elde ettim	94	4,4894	1,51512
YD3 Yaşamım pek çok yönüyle idealimi karşılamaktadır	94	4,3085	1,51712
YD4 Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hiçbir şeyi değiştirmezdim	94	4,0426	1,61255
YD5 Yaşam koşullarım mükemmeldir	94	3,8723	1,45346

Tablo 3.4 İncelendiğinde, en yüksek ortalamanın YD1'de olduğu, en düşük ortalamanın ise YD5'de olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda katılımcılardan, 1'den 7'ye kadar derecelendirmeleri istenen yaşam doyum ölçeğinin en yüksek YD1'de ($\bar{x}=4,90$) olduğu, en düşük derecenin ise YD5 (3,87) ile 4 derece olarak kabul edileceği ifade edilebilir. Bu sebeple katılımcıların, ortalamalara bakıldığında yaşam doyum ölçeğinin tüm maddelerine olumlu yanıt verdikleri tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcılara uygulanarak kişisel bilgi formundan, yaşam doyum ölçeğinden ve mesleki tükenmişlik envanterinden elde edilen verilerin çözümlenmesi aşamasında, ilk olarak her bir form için tüm verilerin normallik analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda, verilerin normal dağılmadığı tespit edilerek non-parametrik analiz yapılmasına karar verilmiştir.

Katılımcıların mesleki tükenmişlik envanteri ve yaşam doyum ölçeğine vermiş oldukları yanıtlar, her bir ölçek verileri ile ayrı ayrı olmak üzere demografik bilgilere ilişkin olarak farklı değişkenler ile analize tabi tutulmuştur.

Bu doğrultuda, ölçekler ve değişkenler (yaş, cinsiyet vs.) arasında anlamlı bir fark oluşup oluşmadığına yönelik her bir ölçeğe ilişkin olarak iki gruplu değişkenler için Mann-Whitney-U testi uygulanmıştır.

Mann Whitney-U testi, iki ilişkisiz örneklemeden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder.... Bu test, ilişkisiz ölçümlerin söz konusu olduğu az denekli deneysel çalışmalarda sıklıkla kullanılır. U testi, puanların normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda ilişkisiz t-testinin alternatifi olarak da bilinir...(Büyüköztürk, 2012:155-156).

Çok gruplu değişkenler için ise, tek faktörlü (ilişkisiz) varyans analizi (One-Way ANOVA) yapılmıştır. ANOVA analizinde oluşan gruplar arası farkların tespitine yönelik çoklu karşılaştırma (Post-Hoc) analizlerinden veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı Games-Howell analizi uygulanmıştır.

“Tek faktörlü (yönlü) varyans analizi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek amacıyla uygulanır” (Büyüköztürk, 2012: 48).

Katılımcıların yanıtları doğrultusunda, yaşam doyumu ölçeği ortalama puanları ve mesleki tükenmişlik envanteri ortalama puanları arasındaki ilişkiye yönelik ise basit korelasyon analizlerinden, veriler normal dağılım göstermediğinden dolayı Spearman korelasyon analizi yapılmıştır.

Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi, değişkenlerin ölçe yapısına, dağılımın özelliklerine, aralarındaki ilişkinin doğrusal olup olmamasına, değişken sayısına ve kontrol durumuna bağlı olarak farklı istatistiksel teknikler kullanılarak yapılmaktadır. İki değişken arasındaki ilişki, ikili ya da basit korelasyon ismi verilen korelasyon teknikleriyle bulunur...Korelasyon katsayısı, değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini ya da miktarını ve yönünü açıklayan bir sayıdır... (Büyüköztürk, 2012:31).

Araştırmada yapılan tüm analizlerde, istatistiksel anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir.

Bölüm 4

Bulgular ve Sonuç

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak, müzik öğretmenlerine anket yoluyla uygulanan Maslach tükenmişlik envanterinin ve yaşam doyum ölçeğinin çeşitli değişkenler doğrultusunda yapılan istatistiksel çözümlmelerine yer verilmiştir. Daha sonra ise bu iki ölçeğin korelasyon analizleri sunulmuştur.

Mesleki Tükenmişlik Envanterinin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Bulguları

Bu başlıkta, mesleki tükenmişlik envanteri ölçek maddeleri, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, mesleki kıdem ve çalışılan eğitim kademesi olmak üzere çeşitli değişkenlere göre duygusal tükenme, kişisel başarı ve duyarsızlaşma boyutunda istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, tablolar olarak sunulmuştur.

Tablo 4.1

Duygusal Tükenme Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	U	p	
DUYGUSAL TÜKENME	DT1	Erkek	56	45,60	957,500	0,365
		Kadın	38	50,30		
	DT2	Erkek	56	46,40	1002,500	0,608
		Kadın	38	49,12		
	DT3	Erkek	56	50,91	873,000	0,076
		Kadın	38	42,47		
	DT6	Erkek	56	44,69	906,500	0,184
		Kadın	38	51,64		
	DT8	Erkek	56	43,07	816,000	0,036
		Kadın	38	54,03		
	DT13	Erkek	56	43,37	832,500	0,061
		Kadın	38	53,59		
	DT14	Erkek	56	47,86	1044,000	0,873
		Kadın	38	46,97		
DT16	Erkek	56	45,44	948,500	0,347	
	Kadın	38	50,54			
DT20	Erkek	56	51,88	818,500	0,033	
	Kadın	38	41,04			

Duygusal tükenme boyutunda cinsiyet grupları için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında genel anlamda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte, DT8'de ($p=,027$) ve DT20'de ($p=,033$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sıra ortalamasına göre

kadınların DT8'de (54,03), erkeklere (43,07) göre daha çok katıldıkları DT20'de ise erkeklerin (51,88) kadınlara (41,04) göre daha çok katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4.2

Kişisel Başarı Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları

		Cinsiyet	n	Sıra Ort.	U	p
KİŞİSEL BAŞARI	KB4	Erkek	56	48,85	988,500	0,536
		Kadın	38	45,51		
	KB7	Erkek	56	46,86	1028,000	0,772
		Kadın	38	48,45		
	KB9	Erkek	56	45,38	945,000	0,327
		Kadın	38	50,63		
	KB12	Erkek	56	48,82	990,000	0,551
		Kadın	38	45,55		
	KB17	Erkek	56	44,43	892,000	0,155
		Kadın	38	52,03		
	KB18	Erkek	56	45,38	945,000	0,340
		Kadın	38	50,63		
	KB19	Erkek	56	45,02	925,000	0,257
		Kadın	38	51,16		
	KB21	Erkek	56	51,52	839,000	0,072
		Kadın	38	41,58		

Kişisel başarı boyutunda cinsiyet grupları için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p < 0,05$).

Tablo 4.3

Duyarsızlaşma Boyutunun Cinsiyet Gruplarına Göre U- Testi Sonuçları

		Cinsiyet	n	Sıra Ort.	U	p
DUYARSIZLAŞMA	DY5	Erkek	56	52,44	787,500	0,025
		Kadın	38	40,22		
	DY10	Erkek	56	44,39	890,000	0,160
		Kadın	38	52,08		
	DY11	Erkek	56	46,38	1001,000	0,612
		Kadın	38	49,16		
	DY15	Erkek	56	48,97	981,500	0,273
		Kadın	38	45,33		
	DY22	Erkek	56	53,08	751,500	0,010
		Kadın	38	39,28		

Duyarsızlaşma boyutunda cinsiyet grupları için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine DY5 ($p = 0,025$) ve DY22 ($p = 0,010$)'de istatistiksel olarak cinsiyet

değişkenine göre gruplar arası anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sıra ortalamalarına göre DY5 için erkeklerin (52,44), kadınlara (40,22) göre daha çok katıldıkları, DY22 için ise yine erkeklerin (53,08), kadınlara (39,28) göre daha çok katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4.4

Duygusal Tükenme Boyutunun Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p
DT1	Gruplar arası	8,588	3	2,863	7,464	0,000
	Gruplar içi	34,518	90	0,384		
	Toplam	43,106	93			
DT2	Gruplar arası	5,236	3	1,745	3,679	0,015
	Gruplar içi	42,690	90	0,474		
	Toplam	47,926	93			
DT3	Gruplar arası	0,849	3	0,283	0,923	0,433
	Gruplar içi	27,577	90	0,306		
	Toplam	28,426	93			
DT6	Gruplar arası	9,971	3	3,324	7,331	0,000
	Gruplar içi	40,805	90	0,453		
	Toplam	50,777	93			
DT8	Gruplar arası	3,637	3	1,212	2,671	0,052
	Gruplar içi	40,842	90	0,454		
	Toplam	44,479	93			
DT13	Gruplar arası	5,919	3	1,973	1,583	0,199
	Gruplar içi	112,134	90	1,246		
	Toplam	118,053	93			
DT14	Gruplar arası	3,894	3	1,298	0,942	0,424
	Gruplar içi	124,031	90	1,378		
	Toplam	127,926	93			
DT16	Gruplar arası	0,546	3	0,182	0,185	0,906
	Gruplar içi	88,560	90	0,984		
	Toplam	89,106	93			
DT20	Gruplar arası	1,298	3	0,433	0,580	0,630
	Gruplar içi	67,138	90	0,746		
	Toplam	68,436	93			

Tablo 4.4'de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, DT1 ($p=,000$), DT2 ($p=,015$) ve DT6'da ($p=,000$) yaş grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Başka bir deyişle katılımcıların duygusal tükenmişlikleri DT1, DT2 ve DT6'da yaş grupları bakımından anlamlı farklılık göstermektedir. Yaş değişkenine göre bu farkların hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tablo 4.5'de çoklu karşılaştırma Games-Howell testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.5

Duygusal Tükenme Boyutunun Hangi Yaş Gruplarına Göre Farklılaştığına Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları

	Yaş Grupları	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
DT1	28-33 yaş	-0,22973	0,17722	0,570	
	22-27 yaş	34-39 yaş	0,25000	0,18317	0,529
		40-45 yaş	-,67647*	0,18670	0,005
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,22973	0,17722	0,570
		34-39 yaş	,47973*	0,16768	0,031
		40-45 yaş	-0,44674	0,17153	0,059
	34-39 yaş	22-27 yaş	-0,25000	0,18317	0,529
		28-33 yaş	-,47973*	0,16768	0,031
		40-45 yaş	-,92647*	0,17767	0,000
	40-45 yaş	22-27 yaş	,67647*	0,18670	0,005
		28-33 yaş	0,44674	0,17153	0,059
		34-39 yaş	,92647*	0,17767	0,000
DT2	28-33 yaş	-,58243*	0,17338	0,008	
	22-27 yaş	34-39 yaş	-0,15000	0,20869	0,889
		40-45 yaş	-0,38529	0,22481	0,334
	28-33 yaş	22-27 yaş	,58243*	0,17338	0,008
		34-39 yaş	0,43243	0,19784	0,146
		40-45 yaş	0,19714	0,21477	0,796
	34-39 yaş	22-27 yaş	0,15000	0,20869	0,889
		28-33 yaş	-0,43243	0,19784	0,146
		40-45 yaş	-0,23529	0,24417	0,771
	40-45 yaş	22-27 yaş	0,38529	0,22481	0,334
		28-33 yaş	-0,19714	0,21477	0,796
		34-39 yaş	0,23529	0,24417	0,771
DT6	28-33 yaş	-0,32703	0,18112	0,282	
	22-27 yaş	34-39 yaş	,45000*	0,14464	0,018
		40-45 yaş	0,34706	0,15914	0,149
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,32703	0,18112	0,282
		34-39 yaş	,77703*	0,17782	0,000
		40-45 yaş	,67409*	0,18980	0,005
	34-39 yaş	22-27 yaş	-,45000*	0,14464	0,018
		28-33 yaş	-,77703*	0,17782	0,000
		40-45 yaş	-0,10294	0,15538	0,910
	40-45 yaş	22-27 yaş	-0,34706	0,15914	0,149
		28-33 yaş	-,67409*	0,18980	0,005
		34-39 yaş	0,10294	0,15538	0,910

Tablo 4.5'de görüldüğü üzere, DT1'de 40-45 yaş grubu ile 22-27 ve 34-39 yaş grupları arasında, ayrıca 28-33 yaş grubu ile 34-39 yaş grubu arasında, DT2'de sadece 22-27 yaş grubu ile 28-33 yaş grubu arasında, DT6'da ise 28-33

yaş grubu ile 34-39 yaş ve 40-45 yaş grupları arasında, ayrıca 22-27 yaş grubu ile 34-39 yaş grubu arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tablo 4.6

Yaş Gruplarına Göre Duygusal Tükenme Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Yaş Grupları	N	\bar{x}	S
DT1	22-27 yaş	20	2,50	0,61
	28-33 yaş	37	2,73	0,69
	34-39 yaş	20	2,25	0,55
	40-45 yaş	17	3,18	0,53
DT2	22-27 yaş	20	2,85	0,59
	28-33 yaş	37	3,43	0,69
	34-39 yaş	20	3,00	0,73
	40-45 yaş	17	3,24	0,75
DT6	22-27 yaş	20	2,70	0,47
	28-33 yaş	37	3,03	0,90
	34-39 yaş	20	2,25	0,44
	40-45 yaş	17	2,35	0,49

Analiz sonuçları, duygusal tükenme düzeyinin yaş grupları bakımından farklılaştığını göstermektedir, DT1 için $F(3, 90)=7,46$, DT2 için $F(3, 90)=3,67$, DT6 için $F(3, 90)=7,33$ $p<.05$. Başka bir deyişle, katılımcıların duygusal tükenmişlikleri DT1, DT2 ve DT6 için yaş gruplarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Games-Howell testinin (Tablo 4.5) sonuçlarına göre DT1 için yaş grubu 40-45 olanların ($\bar{x}=3,18$), 22-27 ve 34-39 yaş gruplarından daha olumsuz oldukları, ayrıca 28-33 yaş grubunun 34-39 yaş grubuna göre daha olumsuz olduğu, DT2 için sadece 28-33 yaş grubunun ($\bar{x}=3,43$) 22-27 ($\bar{x}=2,85$) yaş grubuna göre daha çok katıldıkları ve DT6 için 28-33 ($\bar{x}=3,03$) yaş grubunun 34-39 yaş ve 40-45 yaş gruplarına göre daha olumsuz oldukları, ayrıca 22-27 yaş grubunun ($\bar{x}=2,70$), 34-39 yaş grubuna göre daha çok katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.7

Kişisel Başarı Boyutunun Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p
KB4	Gruplar arası	2,755	3	0,918	1,284	0,285
	Gruplar içi	64,362	90	0,715		
	Toplam	67,117	93			
KB7	Gruplar arası	19,019	3	6,340	6,951	0,000

	Gruplar içi	82,088	90	0,912		
	Toplam	101,106	93			
KB9	Gruplar arası	12,081	3	4,027	4,252	0,007
	Gruplar içi	85,238	90	0,947		
	Toplam	97,319	93			
KB12	Gruplar arası	10,250	3	3,417	3,362	0,022
	Gruplar içi	91,462	90	1,016		
	Toplam	101,713	93			
KB17	Gruplar arası	4,862	3	1,621	1,844	0,145
	Gruplar içi	79,106	90	0,879		
	Toplam	83,968	93			
KB18	Gruplar arası	8,056	3	2,685	2,678	0,052
	Gruplar içi	90,252	90	1,003		
	Toplam	98,309	93			
KB19	Gruplar arası	9,485	3	3,162	4,552	0,005
	Gruplar içi	62,515	90	0,695		
	Toplam	72,000	93			
KB21	Gruplar arası	7,230	3	2,410	1,805	0,152
	Gruplar içi	120,174	90	1,335		
	Toplam	127,404	93			

Tablo 4.7’de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, KB7, KB9, KB12 ve KB19’da yaş grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Başka bir deyişle katılımcıların kişisel başarıları yaş grupları bakımından anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Tablo 4.8

Kişisel Başarı Boyutunun Hangi Yaş Gruplarına Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları

	Yaş Grupları	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
KB7	28-33 yaş	-1,17703	0,24500	0,000	
	22-27 yaş	34-39 yaş	-,75000	0,27792	0,050
		40-45 yaş	-1,03235	0,25231	0,001
		22-27 yaş	1,17703	0,24500	0,000
	28-33 yaş	34-39 yaş	0,42703	0,28589	0,450
		40-45 yaş	0,14467	0,26108	0,945
		22-27 yaş	,75000	0,27792	0,050
	34-39 yaş	28-33 yaş	-0,42703	0,28589	0,450
		40-45 yaş	-0,28235	0,29219	0,769
		22-27 yaş	1,03235	0,25231	0,001
	40-45 yaş	28-33 yaş	-0,14467	0,26108	0,945
		34-39 yaş	0,28235	0,29219	0,769
28-33 yaş		-0,62838	0,29376	0,159	
KB9	22-27 yaş	-0,60000	0,31747	0,250	
	34-39 yaş	-0,60000	0,31747	0,250	

	40-45 yaş	0,22059	0,29583	0,878
	22-27 yaş	0,62838	0,29376	0,159
28-33 yaş	34-39 yaş	0,02838	0,26946	1,000
	40-45 yaş	,84897 [*]	0,24358	0,006
	22-27 yaş	0,60000	0,31747	0,250
34-39 yaş	28-33 yaş	-0,02838	0,26946	1,000
	40-45 yaş	,82059 [*]	0,27172	0,023
	22-27 yaş	-0,22059	0,29583	0,878
40-45 yaş	28-33 yaş	-,84897 [*]	0,24358	0,006
	34-39 yaş	-,82059 [*]	0,27172	0,023
KB12	28-33 yaş	-0,59595	0,34440	0,324
22-27 yaş	34-39 yaş	-1,00000 [*]	0,33678	0,028
	40-45 yaş	-0,47353	0,31952	0,462
	22-27 yaş	0,59595	0,34440	0,324
28-33 yaş	34-39 yaş	-0,40405	0,24640	0,366
	40-45 yaş	0,12242	0,22223	0,946
	22-27 yaş	1,00000 [*]	0,33678	0,028
34-39 yaş	28-33 yaş	0,40405	0,24640	0,366
	40-45 yaş	0,52647	0,21024	0,077
	22-27 yaş	0,47353	0,31952	0,462
40-45 yaş	28-33 yaş	-0,12242	0,22223	0,946
	34-39 yaş	-0,52647	0,21024	0,077
KB19	28-33 yaş	-0,42027	0,24401	0,329
22-27 yaş	34-39 yaş	-0,30000	0,27673	0,701
	40-45 yaş	0,43824	0,29682	0,462
	22-27 yaş	0,42027	0,24401	0,329
28-33 yaş	34-39 yaş	0,12027	0,22139	0,948
	40-45 yaş	,85851 [*]	0,24605	0,008
	22-27 yaş	0,30000	0,27673	0,701
34-39 yaş	28-33 yaş	-0,12027	0,22139	0,948
	40-45 yaş	0,73824	0,27853	0,056
	22-27 yaş	-0,43824	0,29682	0,462
40-45 yaş	28-33 yaş	-,85851 [*]	0,24605	0,008
	34-39 yaş	-0,73824	0,27853	0,056

Tablo 4.8'de görüldüğü üzere, KB7'de 22-27 yaş grubu ile diğer yaş grupları arasında; KB9'da 28-33 yaş ve 34-39 yaş grupları ile 40-45 yaş grubu arasında; KB12'de 22-27 yaş ile 34-39 yaş grubu arasında; KB19'da ise, 28-33 yaş ile 40-45 yaş grubu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p < 0,05$).

Tablo 4.9

Yaş Gruplarına Göre Kişisel Başarı Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Yaş Grupları	N	\bar{x}	S
KB7	22-27 yaş	20	2,85	0,75
	28-33 yaş	37	4,03	1,09

	34-39 yaş	20	3,60	0,99
	40-45 yaş	17	3,88	0,78
KB9	22-27 yaş	20	3,75	1,07
	28-33 yaş	37	4,38	1,04
	34-39 yaş	20	4,35	0,93
	40-45 yaş	17	3,53	0,72
KB12	22-27 yaş	20	3,35	1,31
	28-33 yaş	37	3,95	1,10
	34-39 yaş	20	4,35	0,75
	40-45 yaş	17	3,82	0,53
KB19	22-27 yaş	20	3,85	0,93
	28-33 yaş	37	4,27	0,77
	34-39 yaş	20	4,15	0,81
	40-45 yaş	17	3,41	0,87

Analiz sonuçları, kişisel başarı düzeyinin yaş grupları bakımından farklılaştığını göstermektedir, KB7 için $F(3, 90)=6,65$, KB9 için $F(3, 90)=4,25$, KB12 için $F(3, 90)=3,36$ ve KB19 için $F(3, 90)=4,55$ $p<.05$. Başka bir deyişle, katılımcıların kişisel başarı düzeyleri KB7, KB9, KB12 ve KB19 için yaş gruplarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş grupları arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Games-Howell testinin (Tablo 4.8) sonuçlarına göre KB7 için yaş grubu 28-33 olanların ($\bar{x}=4,03$), diğer yaş gruplarından daha olumlu oldukları, KB9 için 40-45 yaş grubunun ($\bar{x}=3,53$), 28-33 yaş ($\bar{x}=4,38$) ve 34-39 yaş ($\bar{x}=4,35$) gruplarına göre daha olumlu oldukları, KB12 için 34-39 yaş grubunun ($\bar{x}=4,35$), 22-27 yaş ($\bar{x}=3,35$) grubundan daha olumlu olduğu, KB19 için 40-45 yaş ($\bar{x}=3,41$) grubunun, 28-33 yaş ($\bar{x}=4,27$) yaş grubundan daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.10

Duyarsızlaşma Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p
DY5	Gruplar arası	3,819	3	1,273	1,467	0,229
	Gruplar içi	78,106	90	0,868		
	Toplam	81,926	93			
DY10	Gruplar arası	7,619	3	2,540	1,615	0,191
	Gruplar içi	141,540	90	1,573		
	Toplam	149,160	93			
DY11	Gruplar arası	2,786	3	0,929	0,675	0,569
	Gruplar içi	123,768	90	1,375		
	Toplam	126,553	93			
DY15	Gruplar arası	2,595	3	0,865	1,533	0,211
	Gruplar içi	50,777	90	0,564		
	Toplam	53,372	93			

DY22	Gruplar arası	6,502	3	2,167	1,961	0,125
	Gruplar içi	99,456	90	1,105		
	Toplam	105,957	93			

Tablo 4.10'da yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, duyarsızlaşma boyutunda yaş gruplarına göre hiçbir madde de anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.11

Yaş Gruplarına Göre Duyarsızlaşma Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Yaş Grupları	N	\bar{x}	S
DY5	22-27 yaş	20	2,20	0,89
	28-33 yaş	37	2,27	1,07
	34-39 yaş	20	2,35	0,88
	40-45 yaş	17	1,76	0,66
DY10	22-27 yaş	20	2,15	0,93
	28-33 yaş	37	2,32	1,36
	34-39 yaş	20	2,50	1,70
	40-45 yaş	17	1,65	0,49
DY11	22-27 yaş	20	2,20	1,01
	28-33 yaş	37	2,11	1,02
	34-39 yaş	20	2,50	1,70
	40-45 yaş	17	2,00	0,87
DY15	22-27 yaş	20	1,45	0,76
	28-33 yaş	37	1,16	0,55
	34-39 yaş	20	1,40	1,23
	40-45 yaş	17	1,00	0,00
DY22	22-27 yaş	20	1,95	1,00
	28-33 yaş	37	2,22	1,18
	34-39 yaş	20	2,00	1,08
	40-45 yaş	17	1,47	0,72

Analiz sonuçları, duyarsızlaşma düzeyinin yaş grupları bakımından anlamlı bir fark oluşturmadığını göstermektedir.

Tablo 4.12

Duygusal Tükenme Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları

DUYGUSAL TÜKENME	Medeni Durum	n	Sıra Ort.	U	p
	DT1	Evli	52	50,77	922,000
Bekâr		42	43,45		
DT2	Evli	52	51,41	888,500	0,093
	Bekâr	42	42,65		
DT3	Evli	52	52,79	817,000	0,012
	Bekâr	42	40,95		
DT6	Evli	52	47,87	1073,000	0,874

	Bekâr	42	47,05		
DT8	Evli	52	49,92	966,000	0,293
	Bekâr	42	44,50		
DT13	Evli	52	45,39	982,500	0,381
	Bekâr	42	50,11		
DT14	Evli	52	49,44	991,000	0,425
	Bekâr	42	45,10		
DT16	Evli	52	48,93	1017,500	0,550
	Bekâr	42	45,73		
DT20	Evli	52	46,12	1020,000	0,537
	Bekâr	42	49,21		

Duygusal tükenme boyutunda medeni durum için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında sadece DT3'de ($p=,012$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakla birlikte, diğer maddelerin hiçbirinde anlamlı farka rastlanmamıştır. Başka bir ifadeyle sıra ortalamalarına bakıldığında, medeni durumu evli olanların (52,79), medeni durumu bekâr olanlara (40,95) göre DT3 için daha fazla olumsuz oldukları tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4.13

Kişisel Başarı Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları

	Medeni Durum	n	Sıra Ort.	U	p	
KİŞİSEL BAŞARI	KB4	Evli	52	51,38	890,500	0,103
		Bekâr	42	42,70		
	KB7	Evli	52	51,56	881,000	0,094
		Bekâr	42	42,48		
	KB9	Evli	52	42,19	816,000	0,025
		Bekâr	42	54,07		
	KB12	Evli	52	41,93	802,500	0,021
		Bekâr	42	54,39		
	KB17	Evli	52	53,25	793,000	0,015
		Bekâr	42	40,38		
	KB18	Evli	52	46,20	1024,500	0,593
		Bekâr	42	49,11		
	KB19	Evli	52	42,21	817,000	0,027
		Bekâr	42	54,05		
	KB21	Evli	52	43,42	880,000	0,095
		Bekâr	42	52,55		

Kişisel başarı boyutunda medeni durum için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre KB9 ($p=,025$), KB12 ($p=,021$), KB17 ($p=,015$) ve KB19'da ($p=,027$) evli ve bekârlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Başka bir deyişle sıra ortalamaları dikkate alındığında KB9, KB12 ve

KB19 maddelerinde bekâr olanlar evli olanlara göre daha çok katılmışlardır. KB7’de ise evli olanlar bekârlara göre daha çok katılmışlardır.

Tablo 4.14

Duyarsızlaşma Boyutunun Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları

		Medeni Durum	n	Sıra Ort.	U	p
DUYARSIZLAŞMA	DY5	Evli	52	46,38	1033,500	0,640
		Bekâr	42	48,89		
	DY10	Evli	52	51,33	893,000	0,113
		Bekâr	42	42,76		
	DY11	Evli	52	50,48	937,000	0,218
		Bekâr	42	43,81		
	DY15	Evli	52	45,14	969,500	0,108
		Bekâr	42	50,42		
	DY22	Evli	52	44,81	952,000	0,254
		Bekâr	42	50,83		

Duyarsızlaşma boyutunda medeni durum için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arası anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p < 0,05$).

Tablo 4.15

Duygusal Tükenme Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları

		Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	U	p
DUYGUSAL TÜKENME	DT1	Lisans	74	47,26	722,500	0,858
		Y.Lisans	20	48,38		
	DT2	Lisans	74	46,97	700,500	0,692
		Y.Lisans	20	49,48		
	DT3	Lisans	74	47,64	730,000	0,911
		Y.Lisans	20	47,00		
	DT6	Lisans	74	49,28	608,500	0,184
		Y.Lisans	20	40,93		
	DT8	Lisans	74	48,17	690,500	0,615
		Y.Lisans	20	45,03		
	DT13	Lisans	74	46,93	697,500	0,679
		Y.Lisans	20	49,63		
	DT14	Lisans	74	47,33	727,500	0,904
		Y.Lisans	20	48,13		
	DT16	Lisans	74	47,76	721,000	0,853
		Y.Lisans	20	46,55		
	DT20	Lisans	74	44,59	524,500	0,025
		Y.Lisans	20	58,28		

Tablo 4.15’de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, duygusal tükenme boyutunda eğitim durumuna göre sadece DT20’de ($p = 0,025$) anlamlı bir farka

rastlanmıştır ($p < 0,05$). Başka bir deyişle sıra ortalamaları dikkate alındığında KB20'de, yüksek lisans mezunları lisans mezunlarına göre daha çok katılmışlardır.

Tablo 4.16

Kişisel Başarı Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları

		Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	U	p
KİŞİSEL BAŞARI	KB4	Lisans	74	49,10	621,500	0,244
		Y.Lisans	20	41,58		
	KB7	Lisans	74	47,92	709,000	0,765
		Y.Lisans	20	45,95		
	KB9	Lisans	74	46,62	675,000	0,521
		Y.Lisans	20	50,75		
	KB12	Lisans	74	46,08	635,000	0,311
		Y.Lisans	20	52,75		
	KB17	Lisans	74	46,76	685,500	0,589
		Y.Lisans	20	50,23		
	KB18	Lisans	74	48,15	692,000	0,645
		Y.Lisans	20	45,10		
	KB19	Lisans	74	47,77	720,000	0,845
		Y.Lisans	20	46,50		
	KB21	Lisans	74	45,36	582,000	0,130
		Y.Lisans	20	55,40		

Tablo 4.16'da yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, kişisel başarı boyutunda eğitim durumuna göre anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.17

Duyarsızlaşma Boyutunun Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları

		Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	U	p
DUYARSIZLAŞMA	DY5	Lisans	74	46,90	695,500	0,666
		Y.Lisans	20	49,73		
	DY10	Lisans	74	49,08	623,000	0,258
		Y.Lisans	20	41,65		
	DY11	Lisans	74	47,87	712,500	0,790
		Y.Lisans	20	46,13		
	DY15	Lisans	74	47,25	721,500	0,768
		Y.Lisans	20	48,43		
	DY22	Lisans	74	45,97	626,500	0,261
		Y.Lisans	20	53,18		

Tablo 4.17'de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, duyarsızlaşma boyutunda eğitim durumuna göre hiçbir madde de anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.18

Duygusal Tükenme Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p
DT1	Gruplar arası	3,863	2	1,931	4,479	0,014
	Gruplar içi	39,244	91	0,431		
	Toplam	43,106	93			
DT2	Gruplar arası	8,168	2	4,084	9,348	0,000
	Gruplar içi	39,757	91	0,437		
	Toplam	47,926	93			
DT3	Gruplar arası	1,495	2	0,747	2,526	0,086
	Gruplar içi	26,931	91	0,296		
	Toplam	28,426	93			
DT6	Gruplar arası	5,216	2	2,608	5,210	0,007
	Gruplar içi	45,560	91	0,501		
	Toplam	50,777	93			
DT8	Gruplar arası	4,255	2	2,128	4,813	0,010
	Gruplar içi	40,224	91	0,442		
	Toplam	44,479	93			
DT13	Gruplar arası	13,312	2	6,656	5,783	0,004
	Gruplar içi	104,741	91	1,151		
	Toplam	118,053	93			
DT14	Gruplar arası	1,730	2	0,865	0,624	0,538
	Gruplar içi	126,195	91	1,387		
	Toplam	127,926	93			
DT16	Gruplar arası	0,318	2	0,159	0,163	0,850
	Gruplar içi	88,789	91	0,976		
	Toplam	89,106	93			
DT20	Gruplar arası	1,939	2	0,969	1,326	0,271
	Gruplar içi	66,498	91	0,731		
	Toplam	68,436	93			

Tablo 4.18'de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, DT1, DT2, DT6, DT8 ve DT13'te duygusal tükenme boyutunun mesleki kıdem değişkenine göre gruplar arası anlamlı fark bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu gösteren Games-Howell testine ilişkin veriler Tablo 4.19'da belirtilmiştir.

Tablo 4.19

Duygusal Tükenme Boyutunun Hangi Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları

		Mesleki Kıdem	Ortalama Fark	Standart Hata	p
DT1	1-5 yıl	6-10 yıl	-0,25968	0,14170	0,167
		11-15 yıl	-,50652	0,19613	0,037
	6-10 yıl	1-5 yıl	0,25968	0,14170	0,167
		11-15 yıl	-0,24684	0,20181	0,447
11-15 yıl	1-5 yıl	,50652	0,19613	0,037	
	6-10 yıl	0,24684	0,20181	0,447	
DT2	1-5 yıl	6-10 yıl	-,68065	0,15949	0,000
		11-15 yıl	-0,23043	0,17229	0,383

	6-10 yıl	1-5 yıl	,68065 [*]	0,15949	0,000
		11-15 yıl	0,45021	0,19412	0,063
	11-15 yıl	1-5 yıl	0,23043	0,17229	0,383
		6-10 yıl	-0,45021	0,19412	0,063
	1-5 yıl	6-10 yıl	-0,34274	0,16886	0,113
		11-15 yıl	0,27717	0,18598	0,305
DT6	6-10 yıl	1-5 yıl	0,34274	0,16886	0,113
		11-15 yıl	,61992 [*]	0,19561	0,007
	11-15 yıl	1-5 yıl	-0,27717	0,18598	0,305
		6-10 yıl	-,61992 [*]	0,19561	0,007
	1-5 yıl	6-10 yıl	-,47581 [*]	0,15476	0,009
		11-15 yıl	-0,07609	0,18348	0,910
DT8	6-10 yıl	1-5 yıl	,47581 [*]	0,15476	0,009
		11-15 yıl	0,39972	0,20706	0,142
	11-15 yıl	1-5 yıl	0,07609	0,18348	0,910
		6-10 yıl	-0,39972	0,20706	0,142
	1-5 yıl	6-10 yıl	-0,10565	0,27230	0,920
		11-15 yıl	,82283 [*]	0,25199	0,005
DT13	6-10 yıl	1-5 yıl	0,10565	0,27230	0,920
		11-15 yıl	,92847 [*]	0,28054	0,005
	11-15 yıl	1-5 yıl	-,82283 [*]	0,25199	0,005
		6-10 yıl	-,92847 [*]	0,28054	0,005

Tablo 4.19'da görüldüğü üzere DT1'de 1-5 yıl ile 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar arasında; DT2'de 1-5 yıl ile 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar arasında; DT6'da 6-10 yıl ile 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar arasında; DT8'de 1-5 yıl ile 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar arasında; DT13'de 11-15 yıl ile 1-5 yıl ve 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Tablo 4.20

Mesleki Kıdeme Göre Duygusal Tükenme Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
DT1	1-5 yıl	40	2,45	0,60
	6-10 yıl	31	2,71	0,59
	11-15 yıl	23	2,96	0,82
DT2	1-5 yıl	40	2,90	0,59
	6-10 yıl	31	3,58	0,72
	11-15 yıl	23	3,13	0,69
DT6	1-5 yıl	40	2,63	0,70
	6-10 yıl	31	2,97	0,71
	11-15 yıl	23	2,35	0,71
DT8	1-5 yıl	40	2,75	0,54
	6-10 yıl	31	3,23	0,72
	11-15 yıl	23	2,83	0,78
DT13	1-5 yıl	40	2,48	1,09
	6-10 yıl	31	2,58	1,18
	11-15 yıl	23	1,65	0,88

Analiz sonuçları doğrultusunda, duygusal tükenme düzeyinin mesleki kıdem bakımından farklılaştığı görülmektedir. DT1 için $F(2, 91)=4,47$, DT2 için $F(2, 91)=9,34$, DT6 için $F(2, 91)=5,21$, DT8 için $F(2, 91)=4,81$ ve DT13 için $F(2, 91)=5,78$ $p<.05$. Başka bir ifadeyle, katılımcıların duygusal tükenme düzeyleri DT1, DT2, DT6, DT8 ve DT13 için mesleki kıdeme bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Mesleki kıdem arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Games-Howell testinin (Tablo 4.20) sonuçlarına göre, DT1 için mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların ($\bar{x}=2,45$), 11-15 yıl ($\bar{x}=2,96$) mesleki kıdeme sahip olanlardan daha olumlu oldukları, DT2 için 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanların ($\bar{x}=3,58$), 1-5 yıl ($\bar{x}=2,90$) mesleki kıdeme sahip olanlara göre daha olumsuz oldukları, DT6 için mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların ($\bar{x}=2,35$), 6-10 yıl ($\bar{x}=2,97$) mesleki kıdeme sahip olanlardan daha olumlu oldukları, DT8 için 6-10 yıl ($\bar{x}=3,23$) mesleki kıdeme sahip olanların, 1-5 yıl ($\bar{x}=2,75$) mesleki kıdeme sahip olanlardan daha olumsuz oldukları, DT13 için 11-15 yıl ($\bar{x}=1,65$) mesleki kıdeme sahip olanların 1-5 yıl ($\bar{x}=2,48$) ve 6-10 yıl ($\bar{x}=2,58$) mesleki kıdeme sahip olanlardan daha olumlu oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4.21

Kişisel Başarı Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p	
KİŞİSEL BAŞARI	KB4	Gruplar arası	1,822	2	0,911	1,270	0,286
		Gruplar içi	65,295	91	0,718		
		Toplam	67,117	93			
	KB7	Gruplar arası	15,488	2	7,744	8,231	0,001
		Gruplar içi	85,619	91	0,941		
		Toplam	101,106	93			
	KB9	Gruplar arası	6,160	2	3,080	3,075	0,051
		Gruplar içi	91,159	91	1,002		
		Toplam	97,319	93			
	KB12	Gruplar arası	8,609	2	4,305	4,207	0,018
		Gruplar içi	93,104	91	1,023		
		Toplam	101,713	93			
	KB17	Gruplar arası	4,390	2	2,195	2,510	0,087
		Gruplar içi	79,579	91	0,874		
		Toplam	83,968	93			
	KB18	Gruplar arası	6,021	2	3,011	2,969	0,056
		Gruplar içi	92,287	91	1,014		
		Toplam	98,309	93			
	KB19	Gruplar arası	3,665	2	1,832	2,440	0,093
	Gruplar içi	68,335	91	0,751			
	Toplam	72,000	93				
KB21	Gruplar arası	5,493	2	2,746	2,050	0,135	
	Gruplar içi	121,911	91	1,340			
	Toplam	127,404	93				

Tablo 4.21’de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda KB7 ve KB12’de kişisel başarı boyutunun mesleki kıdem değişkenine göre gruplar arası anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre kişisel başarıları farklılık göstermektedir. Bu doğrultuda, mesleki kıdem değişkenine ilişkin olarak bu farkların hangi çalışma yılları arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tablo 4.24 ‘de çoklu karşılaştırma Games-Howell testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.22

Kişisel Başarı Boyutunun Hangi Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları

		Mesleki Kıdem	Ortalama Fark	Standart Hata	p
KB7	1-5 yıl	6-10 yıl	-0,40242	0,25357	0,259
		11-15 yıl	-1,02935*	0,21080	0,000
	6-10 yıl	1-5 yıl	0,40242	0,25357	0,259
		11-15 yıl	-,62693*	0,23435	0,027
	11-15 yıl	1-5 yıl	1,02935*	0,21080	0,000
		6-10 yıl	,62693*	0,23435	0,027
KB12	1-5 yıl	6-10 yıl	,64839*	0,23191	0,018
		11-15 yıl	0,01304	0,27587	0,999
	6-10 yıl	1-5 yıl	-,64839*	0,23191	0,018
		11-15 yıl	-,63534*	0,23673	0,028
	11-15 yıl	1-5 yıl	-0,01304	0,27587	0,999
		6-10 yıl	,63534*	0,23673	0,028

Tablo 4.22’de görüldüğü üzere KB7’de 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ile diğer gruplar arasında, KB12’de 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar ile diğer gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Tablo 4.23

Mesleki Kıdeme Göre Kişisel Başarı Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
KB7	1-5 yıl	40	3,28	1,04
	6-10 yıl	31	3,68	1,08
	11-15 yıl	23	4,30	0,63
KB12	1-5 yıl	40	4,10	1,22
	6-10 yıl	31	3,45	0,72
	11-15 yıl	23	4,09	0,95

Analiz sonuçlarına göre kişisel başarı düzeyi, mesleki kıdem bakımından farklılaşmaktadır. KB7 için $F(2, 91)=8,23$, KB12 için $F(2, 91)=4,20$, $p<.05$. Katılımcıların kişisel başarı düzeyleri KB7 ve KB12 için mesleki kıdeme bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Kişisel başarı boyutunda hangi gruplar arasında farkların olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Games-Howell testinin (Tablo 4.22) sonuçlarına göre, KB7 için mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların ($\bar{x}=4,30$) diğer gruplardan daha olumlu oldukları, KB12 için 6-11 yıl mesleki kıdeme sahip olanların ($\bar{x}=3,45$), diğer gruplardan daha olumsuz oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4.24

Duyarsızlaşma Boyutunun Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p	
DUYARSIZLAŞMA	DY5	Gruplar arası	1,612	2	0,806	0,914	0,405
		Gruplar içi	80,313	91	0,883		
		Toplam	81,926	93			
	DY10	Gruplar arası	5,582	2	2,791	1,769	0,176
		Gruplar içi	143,577	91	1,578		
		Toplam	149,160	93			
	DY11	Gruplar arası	2,467	2	1,233	0,905	0,408
		Gruplar içi	124,086	91	1,364		
		Toplam	126,553	93			
	DY15	Gruplar arası	2,043	2	1,021	1,811	0,169
		Gruplar içi	51,330	91	0,564		
		Toplam	53,372	93			
	DY22	Gruplar arası	0,742	2	0,371	0,321	0,726
		Gruplar içi	105,215	91	1,156		
		Toplam	105,957	93			

Tablo 4.24'de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, duyarsızlaşma boyutunda mesleki kıdeme göre hiçbir madde de anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.25

Mesleki Kıdeme Göre Duyarsızlaşma Düzeyi Puanlarının Betimsel İstatistikleri

		Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
DY5		1-5 yıl	40	2,30	0,82
		6-10 yıl	31	2,00	0,97
		11-15 yıl	23	2,22	1,09
DY10		1-5 yıl	40	2,05	1,18
		6-10 yıl	31	2,55	1,57
		11-15 yıl	23	2,00	0,85
DY11		1-5 yıl	40	2,18	1,15

	6-10 yıl	31	2,39	1,38
	11-15 yıl	23	1,96	0,82
DY15	1-5 yıl	40	1,28	0,60
	6-10 yıl	31	1,39	1,12
DY22	11-15 yıl	23	1,00	0,00
	1-5 yıl	40	2,08	1,19
	6-10 yıl	31	1,87	0,99
	11-15 yıl	23	1,96	0,98

Analiz sonuçları, duyarsızlaşma düzeyinin yaş grupları bakımından hiçbir maddede anlamlı bir fark oluşturmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.26

Duygusal Tükenme Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları

	Eğitim Kademesi	n	Sıra Ort.	U	p	
DUYGUSAL TÜKENME	DT1 İlköğretim	25	49,76	806,000	0,594	
	DT1 Ortaöğretim	69	46,68			
	DT2	İlköğretim	25	62,78	480,500	0,000
		Ortaöğretim	69	41,96		
	DT3	İlköğretim	25	53,30	717,500	0,134
		Ortaöğretim	69	45,40		
	DT6	İlköğretim	25	55,50	662,500	0,061
		Ortaöğretim	69	44,60		
	DT8	İlköğretim	25	61,60	510,000	0,001
		Ortaöğretim	69	42,39		
	DT13	İlköğretim	25	54,18	695,500	0,133
		Ortaöğretim	69	45,08		
	DT14	İlköğretim	25	42,38	734,500	0,255
		Ortaöğretim	69	49,36		
	DT16	İlköğretim	25	41,92	723,000	0,207
		Ortaöğretim	69	49,52		
	DT20	İlköğretim	25	53,70	707,500	0,135
		Ortaöğretim	69	45,25		

Duygusal tükenme boyutunda eğitim kademesi için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında DT2 ($p=,000$) ve DT8'de ($p=,001$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Tablo 4.28 verilerine göre, eğitim kademesi ilköğretim olanların sıra ortalamaları DT2 ve DT8 numaralı ölçek maddelerinde ortaöğretim kademesinde bulunanlara göre daha fazladır. Başka bir ifadeyle, sıra ortalamalarına göre DT2 (62,78) ve DT8'de (61,60) ilköğretim kademesinde olanların yine DT2 (41,96) ve DT8'de (42,39) ortaöğretim kademesinde bulunanlardan daha olumsuz oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4.27

Kişisel Başarı Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları

		Eğitim Kademesi	n	Sıra Ort.	U	p
KİŞİSEL BAŞARI	KB4	İlköğretim	25	39,16	654,000	0,058
		Ortaöğretim	69	50,52		
	KB7	İlköğretim	25	38,80	645,000	0,052
		Ortaöğretim	69	50,65		
	KB9	İlköğretim	25	40,60	690,000	0,114
		Ortaöğretim	69	50,00		
	KB12	İlköğretim	25	30,32	433,000	0,000
		Ortaöğretim	69	53,72		
	KB17	İlköğretim	25	43,02	750,500	0,304
		Ortaöğretim	69	49,12		
	KB18	İlköğretim	25	33,78	519,500	0,002
		Ortaöğretim	69	52,47		
	KB19	İlköğretim	25	32,36	484,000	0,001
		Ortaöğretim	69	52,99		
	KB21	İlköğretim	25	33,72	518,000	0,002
		Ortaöğretim	69	52,49		

Kişisel başarı boyutunda eğitim kademesi için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre KB12 ($p=,000$), KB18 ($p=,002$), KB19 ($p=,001$) ve KB21 ($p=,002$)'de ilköğretim ve ortaöğretim eğitim kademesi arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Genel olarak maddelerde eğitim kademesi ortaöğretim olanların sıra ortalamaları, ilköğretim olanlara göre daha yüksektir. Bu durum, ortaöğretim eğitim kademesinde bulunanların, ilköğretim eğitim kademesinde bulunanlara göre daha çok katıldıklarını göstermiştir.

Tablo 4.28

Duyarsızlaşma Boyutunun Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları

		Eğitim Kademesi	n	Sıra Ort.	U	p
DUYARSIZLAŞMA	DY5	İlköğretim	25	38,46	636,500	0,042
		Ortaöğretim	69	50,78		
	DY10	İlköğretim	25	48,60	835,000	0,805
		Ortaöğretim	69	47,10		
	DY11	İlköğretim	25	55,44	664,000	0,076
		Ortaöğretim	69	44,62		
	DY15	İlköğretim	25	43,52	763,000	0,142
		Ortaöğretim	69	48,94		
	DY22	İlköğretim	25	36,34	583,500	0,011
		Ortaöğretim	69	51,54		

Duyarsızlaşma boyutunda eğitim kademesi için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre DY5 ($p=,042$) ve DY22'de ($p=,011$) ilköğretim ve ortaöğretim grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Belirtilen ölçek maddelerinde sıra ortalamaları doğrultusunda eğitim kademesi ilköğretim olanların, eğitim kademesi ortaöğretim olanlara göre daha az katıldıkları tespit edilmiştir.

Yaşam Doymu Ölçeğinin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Bulguları

Bu başlıkta, yaşam doymu ölçek maddeleri, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, mesleki kıdem ve çalışılan eğitim kademesi olmak üzere çeşitli değişkenler ile istatistiksel olarak test edilmiştir. Elde edilen veriler, tablolar olarak sunulmuştur.

Tablo 4.29

Yaşam Doymu Puanlarının Cinsiyete Göre U- Testi Sonuçları

		Cinsiyet	n	Sıra Ort.	U	p
YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ	YD1	Erkek	56	48,93	984,000	0,525
		Kadın	38	45,39		
	YD2	Erkek	56	49,76	937,500	0,318
		Kadın	38	44,17		
	YD3	Erkek	56	52,31	794,500	0,034
		Kadın	38	40,41		
	YD4	Erkek	56	48,84	989,000	0,557
		Kadın	38	45,53		
	YD5	Erkek	56	50,14	916,000	0,243
		Kadın	38	43,61		

Yaşam doymu puanlarının cinsiyet için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında YD3 ($p=,034$)'de istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır $p<.05$. Sıra ortalamaları doğrultusunda, erkeklerin kadınlara göre daha çok katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4.30

Yaşam Doymu Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p	
YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ	YD1	Gruplar arası	23,434	3	7,811	3,979	0,010
		Gruplar içi	176,704	90	1,963		
		Toplam	200,138	93			
	YD2	Gruplar arası	31,137	3	10,379	5,122	0,003
		Gruplar içi					
		Toplam					

	Gruplar içi	182,353	90	2,026		
	Toplam	213,489	93			
YD3	Gruplar arası	27,997	3	9,332	4,514	0,005
	Gruplar içi	186,056	90	2,067		
	Toplam	214,053	93			
YD4	Gruplar arası	13,492	3	4,497	1,773	0,158
	Gruplar içi	228,338	90	2,537		
	Toplam	241,830	93			
YD5	Gruplar arası	16,948	3	5,649	2,832	0,043
	Gruplar içi	179,520	90	1,995		
	Toplam	196,468	93			

Yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, YD1 ($p=,010$), YD2 ($p=,003$), YD3 ($p=,005$) ve YD5 ($p=,043$)’de yaş grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Bu doğrultuda, yaş değişkenine göre ortaya çıkan bu farkların hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tablo 4.31 ‘de gruplar arası çoklu karşılaştırma Games-Howell testinde anlamlı farklılık gösteren YD1, YD2, YD3 ve YD5 sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.31

Yaşam Doyumu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaştığını Gösteren Games-Howell Testi Sonuçları

	Yaş Grupları	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
YD1	22-27 yaş	28-33 yaş	-0,80946	0,40021	0,200
		34-39 yaş	-0,15000	0,45233	0,987
		40-45 yaş	0,53235	0,52037	0,737
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,80946	0,40021	0,200
		34-39 yaş	0,65946	0,36098	0,277
		40-45 yaş	1,34181	0,44326	0,027
	34-39 yaş	22-27 yaş	0,15000	0,45233	0,987
		28-33 yaş	-0,65946	0,36098	0,277
		40-45 yaş	0,68235	0,49083	0,515
	40-45 yaş	22-27 yaş	-0,53235	0,52037	0,737
		28-33 yaş	-1,34181	0,44326	0,027
		34-39 yaş	-0,68235	0,49083	0,515
YD2	22-27 yaş	28-33 yaş	-0,85811	0,41821	0,192
		34-39 yaş	-0,15000	0,49881	0,990
		40-45 yaş	0,72059	0,51904	0,515
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,85811	0,41821	0,192
		34-39 yaş	0,70811	0,38903	0,283
		40-45 yaş	1,57870	0,41465	0,004
	34-39 yaş	22-27 yaş	0,15000	0,49881	0,990
		28-33 yaş	-0,70811	0,38903	0,283
		40-45 yaş	0,87059	0,49583	0,312
	40-45 yaş	22-27 yaş	-0,72059	0,51904	0,515
		28-33 yaş	-1,57870	0,41465	0,004
		34-39 yaş	-0,87059	0,49583	0,312

YD3	22-27 yaş	28-33 yaş	-0,58784	0,41950	0,507
		34-39 yaş	0,00000	0,50131	1,000
		40-45 yaş	0,95588	0,46061	0,181
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,58784	0,41950	0,507
		34-39 yaş	0,58784	0,41950	0,507
		40-45 yaş	1,54372*	0,36990	0,001
	34-39 yaş	22-27 yaş	0,00000	0,50131	1,000
		28-33 yaş	-0,58784	0,41950	0,507
		40-45 yaş	0,95588	0,46061	0,181
	40-45 yaş	22-27 yaş	-0,95588	0,46061	0,181
		28-33 yaş	-1,54372*	0,36990	0,001
		34-39 yaş	-0,95588	0,46061	0,181
YD5	22-27 yaş	28-33 yaş	-0,92838	0,40663	0,120
		34-39 yaş	-0,30000	0,46083	0,915
		40-45 yaş	0,03824	0,43483	1,000
	28-33 yaş	22-27 yaş	0,92838	0,40663	0,120
		34-39 yaş	0,62838	0,40273	0,412
		40-45 yaş	0,96661	0,37269	0,062
	34-39 yaş	22-27 yaş	0,30000	0,46083	0,915
		28-33 yaş	-0,62838	0,40273	0,412
		40-45 yaş	0,33824	0,43118	0,861
	40-45 yaş	22-27 yaş	-0,03824	0,43483	1,000
		28-33 yaş	-0,96661	0,37269	0,062
		34-39 yaş	-0,33824	0,43118	0,861

Tablo 4.31’de görüldüğü üzere, YD1 ($p=,027$), YD2 ($p=,004$) ve YD3 ($p=,001$)’de 28-33 yaş ile 40-45 yaş grubu arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). YD5’de Tablo 4.30’da yapılan ANOVA testine göre anlamlı farklılık tespit edilmiş olsa da, bu durum Games-Howell gruplar arası çoklu karşılaştırma testinde anlamlı fark oluşturmamıştır.

Tablo 4.32

Yaş Gruplarına Göre Yaşam Doyumu Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Yaş Grupları	N	\bar{x}	S
YD1	22-27 yaş	20	4,65	1,53
	28-33 yaş	37	5,46	1,26
	34-39 yaş	20	4,80	1,32
	40-45 yaş	17	4,12	1,62
YD2	22-27 yaş	20	4,25	1,65
	28-33 yaş	37	5,11	1,20
	34-39 yaş	20	4,40	1,50
	40-45 yaş	17	3,53	1,50
YD3	22-27 yaş	20	4,25	1,59
	28-33 yaş	37	4,84	1,36
	34-39 yaş	20	4,25	1,59
	40-45 yaş	17	3,29	1,21
YD5	22-27 yaş	20	3,45	1,47
	28-33 yaş	37	4,38	1,46
	34-39 yaş	20	3,75	1,45
	40-45 yaş	17	3,41	1,18

Analiz sonuçlarına göre, yaşam doyumu düzeyinin yaş grupları arasında anlamlı fark oluşturduğu tespit edilmiştir. YD1 için $F(3, 90)=3,97$, YD2 için $F(3, 90)=5,12$ ve YD3 için $F(3, 90)=4,51$ $p<.05$. Başka bir deyişle, katılımcıların yaşam doyumları YD1, YD2 ve YD3 için yaş gruplarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş grupları arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Games-Howell testinin (Tablo 4.31) sonuçlarına göre, yaş grubu 28-33 olanların YD1 ($\bar{x}=5,46$), YD2 ($\bar{x}=5,11$) ve YD3'de ($\bar{x}=4,84$), yaş grubu 40-45 olanlara YD1 ($\bar{x}=4,12$), YD2 ($\bar{x}=3,53$) ve YD3 ($\bar{x}=3,29$) göre daha olumlu oldukları belirlenmiştir.

Tablo 4.33

Yaşam Doyumu Puanlarının Medeni Duruma Göre U- Testi Sonuçları

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ	YD	Medeni Durum	n	Sıra Ort.	U	p
		Evli	52	39,54	678,000	0,001
Bekâr	42	57,36				
YD2	Evli	52	39,77	690,000	0,002	
	Bekâr	42	57,07			
YD3	Evli	52	38,65	632,000	0,000	
	Bekâr	42	58,45			
YD4	Evli	52	41,30	769,500	0,013	
	Bekâr	42	55,18			
YD5	Evli	52	39,52	677,000	0,001	
	Bekâr	42	57,38			

Yaşam doyumu puanlarının medeni durum için yapılan Mann-Whitney U testi verilerine göre gruplar arasında tüm ölçek maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır $p<.05$. Burada medeni durumu bekâr olanların sıra ortalamaları, genel olarak evli olanların sıra ortalamalarından daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4.34

Yaşam Doyumu Puanlarının Eğitim Durumuna Göre U- Testi Sonuçları

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ	YD	Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	U	p
		Lisans	74	45,32	578,500	0,124
Y.Lisans	20	55,58				
YD2	Lisans	74	45,26	574,000	0,116	

	Y.Lisans	20	55,80		
YD3	Lisans	74	44,13	490,500	0,019
	Y.Lisans	20	59,98		
YD4	Lisans	74	46,30	651,500	0,406
	Y.Lisans	20	51,93		
YD5	Lisans	74	45,88	620,000	0,256
	Y.Lisans	20	53,50		

Tablo 4.34'de yapılan analiz doğrultusunda Mann-Whitney U testi verilerine göre eğitim durumu değişkenine ilişkin olarak gruplar arasında sadece YD3'de ($p=,019$) istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır $p<.05$. Başka bir ifadeyle, sıra ortalamaları doğrultusunda eğitim durumu lisans olanların YD3 (44,13), eğitim durumu yüksek lisans olanlara YD3 (59,98) göre daha olumsuz oldukları görülmüştür.

Tablo 4.35

Yaşam Doyumu Puanlarının Mesleki Kıdeme Göre ANOVA Testi Sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p
YD1	Gruplar arası	2,684	2	1,342	0,619	0,541
	Gruplar içi	197,454	91	2,170		
	Toplam	200,138	93			
YD2	Gruplar arası	4,662	2	2,331	1,016	0,366
	Gruplar içi	208,828	91	2,295		
	Toplam	213,489	93			
YD3	Gruplar arası	9,612	2	4,806	2,139	0,124
	Gruplar içi	204,441	91	2,247		
	Toplam	214,053	93			
YD4	Gruplar arası	12,224	2	6,112	2,422	0,094
	Gruplar içi	229,605	91	2,523		
	Toplam	241,830	93			
YD5	Gruplar arası	4,711	2	2,356	1,118	0,331
	Gruplar içi	191,757	91	2,107		
	Toplam	196,468	93			

Tablo 4.35'de yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, yaşam doyumu puanlarının mesleki kıdeme göre gruplar arası hiçbir maddede anlamlı fark oluşturmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4.36

Mesleki Kıdeme Göre Yaşam Doyumu Puanlarının Betimsel İstatistikleri

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	S
YD1	1-5 yıl	40	5,10	1,35
	6-10 yıl	31	4,77	1,61
	11-15 yıl	23	4,74	1,48
YD2	1-5 yıl	40	4,73	1,47
	6-10 yıl	31	4,42	1,57
	11-15 yıl	23	4,17	1,53
YD3	1-5 yıl	40	4,68	1,40
	6-10 yıl	31	4,10	1,62
	11-15 yıl	23	3,96	1,49
YD4	1-5 yıl	40	4,45	1,54
	6-10 yıl	31	3,65	1,74
	11-15 yıl	23	3,87	1,46
YD5	1-5 yıl	40	4,10	1,57
	6-10 yıl	31	3,58	1,43
	11-15 yıl	23	3,87	1,25

Analiz sonuçları, yaşam doyumu puanlarının mesleki kıdeme göre hiçbir maddede anlamlı bir fark oluşturmadığını göstermektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.37

Yaşam Doyumu Ölçeğinin Eğitim Kademesine Göre U- Testi Sonuçları

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ	YD	Eğitim Kademesi	n	Sıra Ort.	U	p
		YD1	İlköğretim	25	38,66	641,500
	Ortaöğretim	69	50,70			
YD2	İlköğretim	25	39,22	655,500	0,069	
		Ortaöğretim	69			50,50
YD3	İlköğretim	25	39,36	659,000	0,075	
		Ortaöğretim	69			50,45
YD4	İlköğretim	25	38,72	643,000	0,056	
		Ortaöğretim	69			50,68
YD5	İlköğretim	25	36,74	593,500	0,018	
		Ortaöğretim	69			51,40

Tablo 4.37’de yapılan analiz doğrultusunda Mann-Whitney U testi verilerine göre eğitim kademesi değişkenine ilişkin olarak gruplar arasında sadece YD5’de ($p=,018$) istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmıştır $p<.05$. Başka bir ifadeyle, sıra ortalamaları doğrultusunda ilköğretim kademesinde olanların YD5 (36,74), ortaöğretim kademesinde olanlara göre YD5 (51,40) daha çok katıldıkları görülmüştür.

Maslach Tükenmişlik Envanteri İle Yaşam Doyum Ölçeği Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

Bu başlıkta, Maslach tükenmişlik ölçeğinin boyutlarından duygusal tükenme ortalama puanları, kişisel başarı ortalama puanları ve duyarsızlaşma ortalama puanları, yaşam doyumu ölçeği ortalama puanları ile ayrı ayrı karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler, tablolar olarak sunulmuştur.

Tablo 4.38

Duygusal Tükenme Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Yaşam Doyumu Ortalama Puanları	
Spearman's rho	Duygusal Tükenme Ortalama Puanları	r	-,204*
		p	0,036
		n	106

*. p (0.05)

Tablo 4.38'de görüldüğü üzere duygusal tükenme ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan Spearman's rho testi doğrultusunda n=106 katılımcıdan elde edilen duygusal tükenme ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında, r=(-,204) düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle katılımcıların duygusal tükenme ortalama puanlarının artışı, yaşam doyumu ortalama puanlarını az da olsa olumsuz yönde etkilemiştir.

Tablo 4.39

Kişisel Başarı Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Yaşam Doyumu Ortalama Puanları	
Spearman's rho	Kişisel Başarı Ortalama Puanları	r	0,102
		p	0,297
		n	106

*. p (0.05)

Tablo 4,39'da kişisel başarı ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan Spearman's rho testi doğrultusunda n=106 katılımcıdan elde edilen duygusal tükenme ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında korelasyon katsayısı doğrultusunda herhangi

bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p < 0,05$). Kişisel başarı ortalama puanları, yaşam doyumu ortalama puanlarını pozitif ya da negatif yönde etkilememiştir.

Tablo 4.40

Duyarsızlaşma Ortalama Puanları ile Yaşam Doyumu Ortalama Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Yaşam Doyumu Ortalama Puanları	
Spearman's rho	Duyarsızlaşma Ortalama Puanları	r	-0,096*
		p	0,33
		n	106

*. p (0.05)

Tablo 4.40'da yapılan analiz sonucunda, duyarsızlaşma ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanlarının Spearman's rho testi ile karşılaştırılması doğrultusunda $n=106$ katılımcıdan elde edilen duygusal tükenme ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında, $r=(-0,096)$ düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle katılımcıların duyarsızlaşma ortalama puanlarının artışı, yaşam doyumu ortalama puanlarını çok az da olsa olumsuz yönde etkilemiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- a) Müzik öğretmenleri ile yapılan bu çalışmada, öğretmenlerin Maslach mesleki tükenmişlik ölçeğine verdikleri yanıtlar doğrultusunda cinsiyete göre gruplar arası duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarda anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda, duygusal tükenme boyutunda kadınların erkeklere göre yaptığı işten tükendiğini hissetme konusunda daha çok tükenmişlik yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Duyarsızlaşma boyutunda ise yolun sonuna geldiğini daha çok hisseden grup erkeklerdir.
- b) Analiz sonuçları, duygusal tükenme düzeyinin yaş grupları bakımından ölçeğin bazı maddelerinde farklılaştığını göstermektedir. İşinden soğuduğunu hissedenler genel olarak 40-45 yaş grubudur. İş dönüşü kendisini ruhen tükenmiş hissedenler ve insanlarla uğraşmanın yıpratıcı olduğunu en çok düşünenler ise 28-33 yaş grubudur. Aynı şekilde kişisel başarı düzeyi de yaş gruplarına göre farklılaşmaktadır. Kişisel başarı boyutu doğrultusunda insanların sorunlarına çözüm yolları bulma konusunda 28-33 yaş grubunun diğer gruplara göre daha pozitif olduğu, ayrıca 40-45 yaş grubunun diğer yaş gruplarına göre insanların yaşamına katkıda bulunma ve çalıştıkları işte başarı elde etme konusunda daha pozitif oldukları görülmüştür. Kendini çok şeyler yapabilecek kadar güçlü hissedenlerin kişisel başarı düzeyi 34-39 yaş grubunda daha fazladır. Son olarak duyarsızlaşma boyutunda ise yaş gruplarına göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.
- c) Medeni duruma göre katılımcılardan evli olanlar ile bekâr olanlar arasında her boyutta bazı ölçek maddeleri için farklılaşma olduğu görülmüştür. Buna göre, duygusal tükenme boyutu için müzik öğretmenlerinden medeni durumu evli olanların sabah kalktığında bir gün daha bu işi kaldıramayacağını hissetme konusunda bekârlara göre daha negatif oldukları belirlenmiştir. Kişisel başarı boyutunda ise, medeni durumu bekâr olan müzik öğretmenleri; insanların yaşamına katkıda bulunma, kendini çok şeyler yapabilecek kadar güçlü hissetme ve işte kayda değer çok başarı elde etme

bakımından evli olanlara göre daha pozitifler. Duyarsızlaşma boyutunda medeni duruma göre evli ve bekârlar arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda medeni duruma göre evli olan müzik öğretmenlerinin bekâr müzik öğretmenlerine göre daha çok tükenmişlik yaşadığı belirlenmiştir.

d) Müzik öğretmenlerinin eğitim durumuna göre mesleki tükenmişlik düzeylerine ilişkin olarak yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, sadece duygusal tükenme alt boyutunda tek bir ölçek maddesinde gruplar arası anlamlı bir farka rastlanmıştır. Buna göre müzik öğretmenlerinden yüksek lisans mezunu olanlar yolun sonuna geldiğini hissetme konusunda lisans mezunu olanlara göre daha negatiftirler. Bu duruma sebep, akademik yorgunluk olabilir.

e) Mesleki kıdem değişkenine göre müzik öğretmenlerinin duygusal tükenme ve kişisel başarı düzeylerinin bazı maddeler için farklılaştığı tespit edilmiştir. Mesleki kıdeme göre genel olarak 1-5 yıl ile diğer gruplar arasında anlamlı farka rastlanmıştır. Buna göre 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar, işinden soğuduğunu hissetme, iş dönüşü kendini ruhen tükenmiş hissetme ve yaptığı işten tükendiğini hissetme konusunda diğer gruplara göre daha pozitifler. 6-10 yıl ve 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip müzik öğretmenleri daha fazla mesleki tükenmişlik yaşamaktadırlar. Genel olarak ölçek maddelerinde 6-10 yıl çalışma süresine sahip olan müzik öğretmenleri en yüksek mesleki tükenmişlik düzeyine sahiptirler. Çalıştıkları işin kendilerini kısıtladığını düşünme konusunda 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar diğer gruplara göre daha pozitifler. Bu durumun mesleki deneyimden kaynaklandığı söylenebilir.

Kişisel başarı düzeyi de duygusal tükenmişlik düzeyi gibi mesleki kıdeme bağlı olarak bazı maddeler için anlamlı bir şekilde değişmektedir. İş gereği karşılaştığı insanların sorunlarına en uygun çözüm yolları bulma konusunda 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar, diğer gruplara göre daha pozitifler ve en yüksek kişisel başarı düzeyine sahiptirler. Bu durumun yine, mesleki deneyimden ve ileri yaştan kaynaklandığı söylenebilir. Çok şeyler yapabilecek güçte olduğunu düşünme bakımından ise en düşük kişisel başarı

düzeyine sahip grup 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip gruptur. Bu durumun bir yorgunluk dönemi olduğu düşünülebilir.

Mesleki kıdem değişkenine ilişkin olarak yapılan analiz sonuçları doğrultusunda, duyarsızlaşma boyutunda herhangi bir maddede gruplar arası anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

- f) Eğitim kademesine ilişkin olarak yapılan analizler sonucunda, katılımcılardan ilköğretimde çalışan müzik öğretmenleri ile ortaöğretimde çalışan müzik öğretmenleri arasında her boyutta bazı ölçek maddeleri için farklılaşma olduğu belirlenmiştir. Buna göre, duygusal tükenme boyutunda ve kişisel başarı boyutunda ilköğretim eğitim kademesinde çalışan müzik öğretmenlerinin, ortaöğretim eğitim kademesinde çalışan müzik öğretmenlerine göre daha negatif yanıt verdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum duygusal tükenme ve kişisel başarı alt boyutu için ilköğretim kademesinde çalışan müzik öğretmenlerinin daha fazla mesleki tükenmişlik yaşadıklarını göstermektedir. Bu durumun, iki eğitim kademesinde öğrenim gören öğrenci yaş grubunun farklılığından ve ilköğretim kademesinde olan katılımcı sayısının azlığından kaynaklandığı söylenebilir.

Duyarsızlaşma boyutu için ise, eğitim kademesi ortaöğretim olan müzik öğretmenlerinin genel olarak, ilköğretimde çalışan müzik öğretmenlerine göre daha fazla duyarsızlaşma düzeyi yaşadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durumun iki sebebi olabilir. Bunlardan biri, ortaöğretim eğitim kademesinde bulunan katılımcı sayısının, ilköğretim eğitim kademesindekilere göre fazla oluşu, diğeri ise çalışılan eğitim kademesindeki öğrenci yaş grubu farklılığıdır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- a) Cinsiyete göre gruplar arası erkekler ve kadınların yaşam doyumu ölçeğinin tek bir maddesi için farklılaştığı görülmüştür. Buna göre, müzik öğretmenlerinden kadın olanlar yaşamlarının pek çok yönüyle ideallerini karşılaması bakımından erkeklere göre daha negatiftirler. Bu duruma iki grup arasındaki katılımcı sayısının da etki ettiği söylenebilir.

- b) Yaşam doyumu düzeyinin yaş gruplarına bağlı olarak tek bir ölçek maddesi dışında diğer tüm ölçek maddelerinde farklılaştığı tespit edilmiştir. Tüm ölçekte yaşam doyum düzeyi en yüksek grup, 28-33 yaş grubudur. Buna göre, yaşamından memnun olma, yaşamında sahip olmak istediği önemli şeyleri elde etme, yaşamındaki ideallerinin birçoğunu karşılama ve yaşam koşullarını mükemmel hale getirme konusunda yaşam doyumu düzeyi en yüksek olan grup 28-33 yaş grubu, yaşam doyumu düzeyi en düşük olan grup ise 40-45 yaş grubu olarak belirlenmiştir.
- c) Medeni duruma ilişkin olarak yaşam doyumu puanlarına göre müzik öğretmenlerinden evli olanlar ile bekâr olanlar arasında gruplar arası anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Ancak sıra ortalamalarına bakıldığında genel olarak yaşam doyum düzeyi en yüksek grup bekâr olanlardır.
- d) Yapılan analiz sonucunda lisans mezunu olanlar ile yüksek lisans mezunu olanlar arasında eğitim durumuna göre tek bir ölçek maddesinde gruplar arası anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Müzik öğretmenlerinden yüksek lisans mezunu olanların, yaşamlarındaki birçok idealin karşılanması bakımından lisans mezunu olanlara göre daha çok olumlu oldukları görülmektedir. Diğer tüm ölçek maddelerinde de yüksek lisans mezunu olanların yaşam doyum düzeyleri lisans mezunlarına göre daha yüksektir. Bu doğrultuda lisansüstü eğitimin, yaşam doyumunu pozitif yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.
- e) Analiz sonuçları, yaşam doyumu puanlarının mesleki kідeme göre hiçbir maddede değişmediği, başka bir ifadeyle herhangi bir maddede anlamlı fark oluşturmadığı sonucunu ortaya çıkartmıştır.
- f) Müzik öğretmenlerinin yaşam doyumu ölçek puanlarından elde edilen analiz sonuçlarına ilişkin olarak, eğitim kademesi ile ölçek maddeleri arasında gruplar arası sadece tek bir ölçek maddesinde anlamlı fark tespit edilmiştir. Genel olarak ortaöğretim kademesinde çalışan müzik öğretmenlerinin yaşam doyum düzeyleri daha yüksektir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Müzik öğretmenlerinin Maslach tükenmişlik ölçeğine ve yaşam doyumu ölçeğine vermiş oldukları puanların karşılaştırılmasına ilişkin olarak yapılan analiz doğrultusunda,

1. Duygusal tükenme ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, müzik öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerindeki artışın, müzik öğretmenlerinin yaşam doyumunu az da olsa olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.
2. Müzik öğretmenlerinin kişisel başarı ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Bu doğrultuda, müzik öğretmenlerinin kişisel başarı düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında pozitif ya da negatif herhangi bir ilişki olmadığı sonucu elde edilmiştir.
3. Duyarsızlaşma ortalama puanları ile yaşam doyumu ortalama puanları arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifadeyle, çalışmaya katılan müzik öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerindeki artış, müzik öğretmenlerinin yaşam doyumunu çok az düzeyde de olsa olumsuz yönde etkilemiştir.

Tartışma

Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri ile yaşam doyum düzeylerine ilişkin olarak yapılan bu çalışmada, elde edilen sonuçların diğer araştırmalarda da aynı şekilde benzerlik gösterdiği belirlenmiştir.

İğneler'in (2015) çalışmasında, cinsiyete göre evli olan müzik öğretmenlerinin bekâr öğretmenlere göre daha fazla tükenmişlik yaşadıkları, kıdemli öğretmenlerin mesleğe yeni başlayanlara göre mesleki tükenmişliklerinin arttığı, öğretmenlerden kadın olanların daha fazla tükenme yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, bu araştırmada da elde edilen birinci alt probleme yönelik (a), (c) ve (e) şıklarında sunulan sonuçlar ile benzerlik göstermektedir.

Çolakoğlu'nun (2014) çalışmasında, ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin cinsiyet ve eğitim durumu bakımından farklılaşmadığı tespit

edilmiştir. Bu çalışmada ise cinsiyet ve eğitim durumuna göre müzik öğretmenleri arasında fark tespit edilmiştir. Bu yönüyle iki çalışma birbirinden farklılık göstermektedir.

Karabulut'un (2019) çalışmasında, cinsiyete göre her iki grupta da mesleki tükenmişlik yaşandığı, medeni duruma göre gruplar arası anlamlı fark oluşturacak bir düzeyin tespit edilmediği, mesleki kıdemin mesleki tükenmişlik düzeyine etki etmediği, duyarsızlaşma boyutunun lisansüstü eğitim alan öğretmenleri etkilemediği sonucuna varılmıştır. Bu çalışma ile karşılaştırıldığında, cinsiyete göre müzik öğretmenlerinin her iki grupta da mesleki tükenmişlik yaşamaları bakımından benzerlik göstermektedir. Ancak ek olarak bu çalışmada ayrıca gruplar arası da farklılık tespit edilmiştir. Yine Karabulut'un çalışmasından farklı olarak bu çalışmada medeni duruma ve mesleki kıdeme göre anlamlı farklılıklar oluşmuştur. Eğitim durumuna göre, her iki çalışmada da mesleki tükenmişlik ölçeğinin duyarsızlaşma boyutu ile ilgili benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Müzik öğretmenleri ile yaşam doyumuna ya da yaşam doyumu ile mesleki tükenmişliğin birlikte ele alınmasına ilişkin olarak herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bölüm 5

Öneriler

Öneriler

1. Araştırmanın çalışma grubu, Van ilinde bulunan merkez ilçe ile sınırlandırılmıştır. Aynı çalışma daha büyük bir çalışma grubu ile daha fazla bir zaman sürecinde Van ili genelinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm okullarda yürütülebilir ve sonuçlar diğer çalışmalarla karşılaştırılarak değerlendirilebilir.
2. Müzik öğretmenlerine yönelik yapılan bu çalışma diğer disiplinlerde de çalışılarak, sonuçları karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilir.
3. Başka yapılacak araştırmalarda, özel okullarda çalışan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerine ve yaşam doyumlarına ilişkin farklı bulgular ve sonuçlar elde edilebileceği öngörülmektedir.
4. Bu çalışmada yapılan analizler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlara ilişkin olarak okul idarecileri, öğretmenlerin sorunlarına yönelik bir değerlendirme toplantısı düzenleyebilirler.
5. Mesleki tükenmişliği ve yaşam doyumunu etkilediği düşünülen farklı değişkenler ile bir başka çalışma yapılabilir.
6. Bir başka çalışmada mesleki tükenmişlik ile yaşam doyumunu arasında farklı analizler yapılarak daha farklı sonuçlar elde edilebilir. Örneğin; mesleki tükenmişliğe ya da yaşam doyumunda ilişkin olarak basit regresyon analizi ile bağımlı ve bağımsız değişken/değişkenler arasındaki ilişki eşitliği açıklanabilir.
7. Müzik eğitimi ve resim eğitimi genel olarak MEB'na bağlı okullarda aynı amaç doğrultusunda seçmeli olarak birlikte yürütülen dersler olduğundan, bu çalışmanın resim öğretmenleri ile yapılarak karşılaştırması sağlanabilir.
8. Müzik öğretmenlerinin, yapılan bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak mesleki tükenmişlik yaşadıkları ve bu durumun da onların yaşam

doyumlarını etkilediği söylenebilir. Bu duruma ilişkin olarak, daha detaylı bir çalışma ile yapılan bu çalışmanın da sonuçları doğrultusunda öğretmenlerin iş hayatlarında yapılması gereken iyileştirmelerin neler olması gerektiği saptanabilir.

Kaynaklar

- Aydınlı, F. (2019). *Psikolojik danışmanların mesleki tükenmişlik ve yaşam doyum düzeyleri*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Baysal, A. (1995). *Lise ve dengi okul öğretmenlerinde meslekte tükenmişliğe etki eden faktörler*. Dokuz Eylül Üniversitesi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cemaloğlu, N. ve Erdemoğlu Şahin, D. (2007). Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 15. Sayı 2.
- Çapri, B. (2006). Tükenmişlik ölçeğinin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2. Sayı 1.
- Çimen, M. (2000). *Türk Silahlı Kuvvetleri sağlık personelinin tükenmişlik, iş doyumunu, kuruma bağlılık ve işten ayrılma niyetlerine ilişkin bir alan araştırması*. T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Çimen, S. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlik algıları*. Kocaeli Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Çolakoğlu, İ. (2014). *Ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi*. İstanbul Aydın Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 15. Sayı 59.
- Dursun, Y. (2015). *Müzik öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algıları ile yaşam ve iş doyumları arasındaki ilişki*. Marmara Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

- Gençyürek, D. (2014). *Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının tükenmişlik sendromunun belirlenmesi*. Gazi Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- İğneler, K. Ö. (2015). *Müzik öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi (Gaziantep ili örneği)*. Zirve Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Kaplan, B. F. (2018). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarındaki çalgı eğitimcilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ve mesleki doyum düzeylerinin belirlenmesi*. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karabulut, D. C. (2019). *Müzik öğretmenlerinin mesleki doyumları ile mesleki tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi*. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya Göktepe, A. (2016). *Tükenmişlik sendromu*. İstanbul: Nesil Yayın Grubu.
- Kırcı Çevik, N. ve Korkmaz, O. (2014). *Türkiye'de yaşam doyum ve iş doyum arasındaki ilişkinin iki değişkenli sıralı probit model analizi*. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 7. Sayı 1.
- Korkmaz, Ö. (2004). *Müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynakları ve mesleki tükenmişlikleri*. Marmara Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Oktay, Ç. (2019). *Müzik öğretmenlerinin iş doyum ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi*. Niğde Halisdemir Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özaydın, N. (2011). *Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özipek Karabıyık, A. (2006). *Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerde mesleki tükenmişlik düzeyi ve nedenleri*. Trakya Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

- Sevim, L. (2011). *Tükenmişlik ve işe bağlılığın örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi: Turizm sektöründe bir araştırma*. Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Sürgevil, O. (2006). *Çalışma hayatında tükenmişlik sendromu tükenmişlikle mücadele teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şimşek, E. (2011). *Örgütsel İletişim ve kişilik özelliklerinin yaşam doyumuna etkileri*. Anadolu Üniversitesi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Tümkaya, S. (1999). Öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ve kullandıkları başa çıkma davranışları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 2. Sayı 11.
- Yıldırım, F. (1996). *Banka çalışanlarında iş doyumu ve algılanan rol çatışması ile tükenmişlik arasındaki ilişki*. Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

EK-A: Kişisel Bilgi Formu

Bu anket Yüzüncü Yıl Üniversitesinde yapmakta olduğum “Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlikleri İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Van İli Örneği)” konulu yüksek lisans tezinde gerekli verilerin bir bölümünü elde etmek üzere oluşturulmuştur. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgi formu, ikinci bölümde Maslach Mesleki Tükenmişlik Envanteri ve üçüncü bölümde Yaşam Doyum Ölçeği yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda ve ölçeklerde size uygun olan ifadeleri işaretleyiniz. Araştırmada doğru sonuçlar elde edilebilmesi, anketteki soruların doğru ve eksiksiz bir şekilde yanıtlanmasına bağlıdır. Bu araştırma için vereceğiniz yanıtlar, kişisel verilerin gizliliğinin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması (KVKK) kanununa uygun olarak ve büyük bir hassasiyetle korunacaktır.

Araştırmacı Sümeyye BİREL

Cinsiyetiniz

- Erkek Kadın

Yaşınız

- 22-27 arası 28-33 arası 34-39 arası 40-45 arası
 5- 46-51 arası 52-57 arası 7- 58 ve sonrası

Medeni durumunuz

- 1- Evli 2- Bekar

Eğitim Durumunuz

- Lisans Yüksek Lisans Doktora Sanatta Yeterlik

Mesleki Kıdeminiz

- 1 Yıldan az 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl
 16-20 yıl 21-25 yıl 26 yıl ve sonrası

Çalıştığınız Eğitim Kademesi

- İlköğretim Ortaöğretim

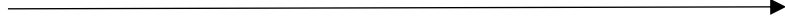
EK-B: Maslach Tükenmişlik Envanteri

No	Maslach Tükenmişlik Ölçeği	Hiçbir Zaman	Çok Nadir	Bazen	Çoğu Zaman	Her Zaman
1	İşimden soğuduğumu hissediyorum.					
2	İş dönüşü kendimi ruhen tükenmiş hissediyorum.					
3	Sabah kalktığımda bir gün daha bu işi kaldıramayacağımı hissediyorum.					
4	İşim gereği karşılaştığım insanların ne hissettiğini hemen anlarım.					
5	İşim gereği bazı kimselere sanki değillermiş gibi davrandığımı fark ediyorum.					
6	Bütün gün insanlarla uğraşmak benim için gerçekten çok yıpratıcı.					
7	İşim gereği karşılaştığım insanların sorunlarına en uygun çözüm yolları bulurum.					
8	Yaptığım işten tükendiğimi hissediyorum.					
9	Yaptığım iş sayesinde insanların yaşamına katkıda bulunduğuma inanıyorum.					
10	Bu işte çalışmaya başladığımdan beri insanlara karşı sertleştim.					
11	Bu işin beni giderek katılaştırmasından korkuyorum.					
12	Çok şeyler yapabilecek güçteyim.					
13	İşimin beni kısıtladığını hissediyorum.					
14	İşimde çok fazla çalıştığımı hissediyorum.					
15	İşim gereği karşılaştığım insanlara ne olduğu umurumda değil.					
16	Doğrudan doğruya insanlar ile çalışmak bende çok fazla stres yaratıyor.					
17	İşim gereği karşılaştığım insanlar ile aramda rahat bir hava yaratırım.					
18	İnsanlarla yakın bir çalışmadan sonra kendimi canlanmış hissederim.					
19	Bu işte çok kayda değer başarı elde ettim.					
20	Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum.					
21	İşimde duygusal sorunlara serinkanlılıkla yaklaşırım.					
22	İşim gereği karşılaştığım insanların bazı problemlerini sanki ben yaratmışım gibi davrandıklarını hissediyorum.					

EK-C: Genel Yaşam Doyum Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerde yaşamınızla ilgili olarak size uygun gelen 1-7 arasındaki seğeneklerden birini işaretleyiniz.

1- Tümüyle Doyumsuzluk; 4- ekimsers; 7- Tümüyle Doyum

No	Genel Yaşam Doyumu	1	2	3	4	5	6	7
1.	Yaşamımdan memnunum							
2.	Yaşamımda sahip olmak istediğim önemli şeyleri elde ettim							
3.	Yaşamım pek çok yünüyle idealimi karşılamaktadır							
4.	Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hiçbir şeyi değiştirmezdim.							
5.	Yaşam koşullarım mükemmeldir.							

EK-Ç: Çalışma İzni

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 77157353-821.99-E.23387044
Konu : Veri Toplama Talebi
(Sümeyye BİREL)

26/11/2019

VALİLİK MAKAMINA

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Sümeyye BİREL'in "Müzik Öğretmenlerinin Yaşam Doyumları ve Mesleki Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu anket çalışması kapsamında İlimiz İpekyolu ve Tuşba İlçelerindeki tüm okullarda görev yapmakta olan müzik öğretmenlerine ölçek/anket uygulama çalışması yapılması hususundaki yazıları incelenmiştir.

Söz konusu anket uygulama çalışması Müdürlüğümüzce oluşturulan "Anket uygulama ve Araştırma İzin Talepleri Komisyonu" tarafından incelenmiş olup, 20/11/2019 tarih ve 16 nolu karar ile belirtilen açıklamalar doğrultusunda uygulanması; ayrıca denetimleri ilgili okul ve ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere derslerin aksatılmaması kaydıyla ve gönüllülük esasına göre yapılması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Adem ÇİFTÇİ
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

Uygun görüşle arz ederim.
Hasan TEVKE
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
26/11/2019

Ferhat ATAR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: Abdurrahman Gazi Mah. İskele cad. Çalı duracı 65040 VAN
Elektronik Ağ: <http://van.meb.gov.tr>
e-posta: ahperiaras@hotmail.com

Bilgi için: P.ARAS
Tel: 0 (432) 222 41 62
Faks: 0 (432) 222 41 61

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a0fc-5d81-3984-8c1b-5970 kodu ile teyit edilebilir.

EK-D: Etik Beyanı

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

27.05.2020

Sümeyye BİREL

EK-C: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

VAN YUZUNCU YIL UNIVERSITESI
Eğitim Bilimler Enstitüsü

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

VAN YUZUNCU YIL UNIVERSITESI
Eğitim Bilimler Enstitüsü

22/05/2020

Tez Başlığı / Konusu

Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlikleri ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Van İli Orneği)

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 70 sayfalık kısmına ilişkin, 22/05/2020 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 13 (on üç) dür.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

22/05/2020

Sümeyye BİREL

Adı Soyadı : Sümeyye BİREL

Öğrenci No : 169401015

Anabilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi

Programı : Müzik Eğitimi

Statüsü : Y. Lisans X Doktora

DANIŞMAN
Prof.Dr.Serap YÜKRÜK

22/05/2020

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR

...../...../20.....

Servet CAN
Enstitü Sekreteri